

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

To je izvirna različica zaključnega dela.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

Horvat, M., 2016. Analiza zemljiškega katastra in metode izmere med letoma 1918 in 2000. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (mentor Ferlan, M.): 75 str.

Datum arhiviranja: 19-07-2016

University
of Ljubljana

Faculty of
Civil and Geodetic
Engineering

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is original version of final thesis.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Horvat, M., 2016. Analiza zemljiškega katastra in metode izmere med letoma 1918 in 2000. B.Sc. Thesis. Ljubljana, University of Ljubljana, Faculty of civil and geodetic engineering. (supervisor Ferlan, M.): 75 pp.

Archiving Date: 19-07-2016

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

**VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJSKI
PROGRAM GEODEZIJA
SMER GEODEZIJA V
INŽENIRSTVU**

Kandidat:

MATJAŽ HORVAT

**ANALIZA ZEMLJIŠKEGA KATASTRA IN METODE
IZMERE MED LETOMA 1918 IN 2000**

Diplomska naloga št.: 431/GI

**ANALYSIS OF THE LAND CADASTRE AND
SURVEYING METHODS BETWEEN 1918 AND 2000**

Graduation thesis No.: 431/GI

Mentor:

viš. pred. dr. Miran Ferlan

Ljubljana, 07. 07. 2016

STRAN ZA POPRAVKE, ERRATA

Stran z napako	Vrstica z napako	Namesto	Naj bo
----------------	------------------	---------	--------

Spodaj podpisani/-a študent/-ka Horvat Matjaž, vpisna številka 26202919, avtor/-ica pisnega zaključnega dela študija z naslovom: Analiza zemljiškega katastra in metode izmere med letoma 1918 in 2000

IZJAVLJAM

1. *Obkrožite eno od variant a) ali b)*

- a) da je pisno zaključno delo študija rezultat mojega samostojnega dela;
- b) da je pisno zaključno delo študija rezultat lastnega dela več kandidatov in izpolnjuje pogoje, ki jih Statut UL določa za skupna zaključna dela študija ter je v zahtevanem deležu rezultat mojega samostojnega dela;

2. da je tiskana oblika pisnega zaključnega dela študija istovetna elektronski obliki pisnega zaključnega dela študija;

3. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v pisnem zaključnem delu študija in jih v pisnem zaključnem delu študija jasno označil/-a;

4. da sem pri pripravi pisnega zaključnega dela študija ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;

5. soglašam, da se elektronska oblika pisnega zaključnega dela študija uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;

6. da na UL neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja pisnega zaključnega dela študija na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija UL;

7. da dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v pisnem zaključnem delu študija in tej izjavi, skupaj z objavo pisnega zaključnega dela študija.

V _____

Datum: _____

Podpis študenta/-ke:

BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK: 528.44(497.4)(043.2)

Avtor: Matjaž Horvat

Mentor: viš. pred. dr. Miran Ferlan, univ. dipl. inž. geod.

Naslov: Analiza zemljiškega katastra in metode izmere med letoma 1918 in 2000

Tip dokumenta: Dipl. nal. – VSŠ

Obsega in oprema: 75 str., 29 sl.

Ključne besede: zemljiški kataster, ureditev meje, parcelacija, zakonodaja, metode izmere

Izvleček

Za razumevanje natančnosti obstoječih zemljiško katastrskih podatkov je potrebno poznavanje zgodovine zakonodaje na področju zemljiškega katastra. V diplomski nalogi je predstavljena zakonodaja, ki je veljala na območju Slovenije med letoma 1918 in 2000. Analizirani so vsi pomembni zakoni in pravilniki v tem obdobju, ki so vplivali na ureditev meje in parcelacije. Poudarek je predvsem na zakonsko določenih metodah izmere in vsebine elaboratov. Na koncu so predstavljeni primeri elaboratov, ki so bili izdelani na podlagi analizirane zakonodaje.

BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT

- UDC:** 528.44(497.4)(043.2)
- Author:** Matjaž Horvat
- Supervisor:** Sen. Lect. Miran Ferlan, Ph.D.
- Title:** Analysis of the land cadastre and surveying methods between 1918 and 2000
- Document type:** Graduation Thesis – Higher professional studies
- Notes:** 75 p., 29 fig.
- Key words:** land cadastre, boundary settlement, parcel subdivision, legislation, surveying methods

Abstract

If we want to understand accuracy of existing land cadastral data, we first need to learn about history of legislation about land cadastre. In master's thesis we discuss about the legislation which was valid on Slovenia territory between 1918 and 2000. I analyzed all the important laws and instructions in that period, which affected on boundary settlement and plot division. Focus is mainly on surveying methods and contents of elaborates. In the end I presented elaborates, which were made on the basis of analyzed legislation.

ZAHVALA

Za pomoč pri nastajanju diplomskega dela se zahvaljujem mentorju viš. pred. dr. Miranu Ferlanu.

Posebno bi se zahvalil tudi svoji družini in puncu Maruši za podporo med študijem.

KAZALO VSEBINE

BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK	III
BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT	IV
1 UVOD	1
1.1 Namen in vsebina diplomske naloge.....	1
2 STABILNI KATASTER IN OBDOBJE MED LETOMA 1918 IN 1929	3
3 ZAKON O KATASTRU ZEMLJIŠČ – 1929 IN PRAVILNIK ZA VZDRŽEVANJE KATASTRA V OBČINAH	4
3.1 Pravilnik za vzdrževanje katastra v občinah – 1930.....	6
3.1.1 Spremembe v prvi skupini	7
3.1.2 Spremembe v drugi skupini	8
3.1.3 Spremembe v tretji skupini	8
3.2 Ugotovitve sprememb	8
3.3 Izmera pri vzdrževanju katastra	9
3.3.1 Način izmere	10
3.3.2 Izmera na območjih z novo izmero.....	12
3.3.3 Izmera na območjih s starejšo (grafično) izmero.....	12
3.3.4 Izmera na območjih z nepopolnimi katastrskimi načrti	12
3.3.5 Izmera za delitev parcele.....	12
3.3.6 Izmera za popravo napačne prvotne ali naknadne izmere	13
3.3.7 Izmera za obnovo posestnih mej na podlagi katastrskih načrtov	14
3.3.8 Izmera cest, železnic in vodotokov	15
3.4 Skice za vzdrževanje katastra	15
3.5 Kartiranje in vnos izmere v katastrske načrte	15
3.6 Nastanek novih parcel	16
3.7 Izračun površin.....	17
3.8 Skrček listov.....	17
3.9 Zanesljivost katastrskih točk.....	17
4 UREDBA O ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1953	19
4.1 Pravilnik za državno izmero – 1958	20
4.1.1 Določitev meje katastrske občine	20
4.1.2 Razmejitev objektov in parcel.....	22
4.1.3 Označevanje meje	23

4.1.4 Abecedni seznam lastnikov	24
4.1.5 Izmera mej in topografskih objektov	24
5 TEMELJNI ZAKON O IZMERITVI ZEMLJIŠČ IN ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1965	36
5.1 Uredba o izdelavi izmeritve in zemljiškega katastra in njunem vzdrževanju – 1967 ...	36
5.1.1 Pravilnik o tehničnih predpisih za izdelavo izvornikov načrtov in za določanje površin parcel pri izmeritvi zemljišč– 1970	37
6 ZAKON O ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1974	39
6.1 Ugotavljanje in zamejničenje posestnih mej	40
6.1.2 Pravila za ugotavljanje in določanje posestnih mej parcel	41
6.1.3 Pravila za ugotavljanje posestnih mej nove izmere.....	42
6.1.4 Pravila za ugotavljanje posestnih mej ob vzdrževanju zemljiškega katastra	42
6.2 Izvedba mejno ugotovitvenega postopka	43
6.3 Prenos posestnih mej v naravo po podatkih zemljiškega katastra.....	44
6.4 Pravila za zamejničenje posestnih mej	44
6.5 Skica označitve mej	45
6.6 Izdelava zemljiškega katastra	47
6.7 Vzdrževanje zemljiškega katastra	47
6.8 Evidenca o posestnih mejah	47
7 PRIMERI ELABORATOV	48
7.1 Elaborat iz leta 1935	48
7.2 Elaborat iz leta 1953	50
7.3 Elaborat iz leta 1955	55
7.4 Elaborat iz leta 1962	58
7.5 Elaborat iz leta 1965	61
7.6 Elaborat iz leta 1983	64
8 ZAKLJUČEK	73
VIRI	74

KAZALO SLIK

Slika 1: Primer ortogonalne izmere	11
Slika 2: Mejna znamenja za označitev meje katastrske občine (Pravilnik za državno izmero – 1958)	21
Slika 3: Mejna znamenja za označitev meje (Pravilnik za državno izmero – 1958)	23
Slika 4: Primer izmere jarka in nasipa (Pravilnik za državno izmero – 1958)	26
Slika 5: Primer izmere s podaljški objektov in fronti (Pravilnik za državno izmero – 1958)	28
Slika 6: Prikaz izmere kontrolnih merjenj (Pravilnik za državno izmero – 1958)	34
Slika 7: Primer izmere vijugastega objekta (Pravilnik za državno izmero – 1958)	35
Slika 8: Elaborat iz leta 1935 (GURS)	49
Slika 9: Elaborat iz leta 1953 - prva stran (GURS)	51
Slika 10: Elaborat iz leta 1953 - druga stran (GURS)	52
Slika 11: Elaborat iz leta 1953 - tretja stran (GURS)	53
Slika 12: Elaborat iz leta 1953 - četrta stran (GURS)	54
Slika 13: Elaborat iz leta 1955 - prva stran (GURS)	55
Slika 14: Elaborat iz leta 1955 - druga stran (GURS)	56
Slika 15: Elaborat iz leta 1955 - tretja stran (GURS)	57
Slika 16: Elaborat iz leta 1962 - prva stran (GURS)	58
Slika 17: Elaborat iz leta 1962 - druga stran (GURS)	59
Slika 18: Elaborat iz leta 1962 - tretja stran (GURS)	60
Slika 19: Elaborat iz leta 1965 - prva stran (GURS)	61
Slika 20: Elaborat iz leta 1965 - druga stran (GURS)	62
Slika 21: Elaborat iz leta 1965 - tretja stran (GURS)	63
Slika 22: Elaborat iz leta 1983 - prva stran (GURS)	65
Slika 23: Elaborat iz leta 1983 - druga stran (GURS)	66
Slika 24: Elaborat iz leta 1983 - tretja stran (GURS)	67
Slika 25: Elaborat iz leta 1983 - četrta stran (GURS)	68
Slika 26: Elaborat iz leta 1983 - peta stran (GURS)	69
Slika 27: Elaborat iz leta 1983 - šesta stran (GURS)	70
Slika 28: Elaborat iz leta 1983 - sedma stran (GURS)	71
Slika 29: Elaborat iz leta 1983 - osma stran (GURS)	72

1 UVOD

Zakonodaja na področju katastra zemljišč je bila vedno tesno povezana z obdavčitvijo zemljišč in zemljiško knjigo. Zemljiški kataster je trenutno v Sloveniji urejen z Zakonom o evidentiranju nepremičnin (Uradni list RS, št. 47/2006). Začetki stabilnega katastra na območju Slovenije segajo v leto 1813, izmera se je izvajala z mersko mizo in z neposrednim kartiranjem na prej pripravljene geodetske podlage. Izmera je morala predvsem zagotoviti pravično odmero zemljiških davkov in se je zaradi tega bolj natančno usmerjala na kmetijska zemljišča, od katerih se je tudi plačeval davek. Katastrska izmera je bila izvedena po dejanskem stanju na terenu v času izmere. Po podatkih Geodetske uprave Republike Slovenije se je v letu 2010 za 75 % območja Slovenije še vedno uporabljalo samo katastrske podatke, ki izvirajo iz časa vzpostavitve katastra in kasnejše reambulacije v 19. stoletju, ko je bila Slovenija del Habsburške monarhije. Katastrski podatki, ki so danes veljavni so nastajali in se spreminjali skoraj 200 let.

1.1 Namen in vsebina diplomske naloge

Namen naloge je predstaviti zemljiški kataster v Sloveniji s pregledom zakonodaje od leta 1918 do leta 2000, ko je stopil v veljavo Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE, UL RS ŠT. 52/2000). Izpostavljeni bodo predvsem vsi postopki ureditve meje in parcelacije, ter metode in navodila za izmero. Posestne meje so velikokrat na terenu postale nerazpoznavne, zato se je pojavila potreba po vzpostavitvi meje po podatkih zemljiškega katastra.

Obdobje med letoma 1918 in 1929 je na kratko predstavljeno z avstrijsko zakonodajo. Leta 1929 je bil izdan Zakon o katastru zemljišč, ki je imel osnovo v podobnem zakonu iz Avstrije. Na osnovi tega zakona je bil leta 1930 izdan Pravilnik za vzdrževanje katastra v občinah, ki je natančno opredeljeval vrste sprememb in njihovo evidentiranje v katastrski operat. Prvi zakon, ki je izšel po drugi svetovni vojni je bila Uredba o o zemljiškem katastru leta 1953 ter dopolnitvi, leta 1958 pa je izšel tudi Pravilnik za državno izmero. Naslednji zakon, ki je izšel leta 1965, je bil Temeljni zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru in na njegovi podlagi je leta 1967 izšla tudi Uredba o izdelavi izmeritve in zemljiškem katastru in njunem vzdrževanju. Zadnji zakon, ki bo predstavljen je Zakon o zemljiškem katastru iz leta 1974, ki je bil v Sloveniji veljaven do leta 2000.

Poznavanje zakonodaje iz obdobja od leta 1918 in do leta 2000 je ključno za razumevanje natančnosti in kakovosti katastrskih podatkov. V trenutno veljavni zakonodaji je določeno, da mora geodet pred izvedbo mejne obravnave pri geodetski upravi pridobiti vse podatke za ureditev meje. Ti podatki pa so tudi naznanilni listi in elaborati, ki so se morali izdelovati ob vseh spremembah v zemljiškem katastru. V primeru, ko na območju ureditve meje obstajajo predhodni elaborati, jih je treba upoštevati pri

določitvi katastrske meje in sicer zadnje vpisane podatke za določeno mejo. Potrebno je poznati tudi zakonsko določeno vsebino elaboratov iz vsakega obdobja, da se lahko lastnikom na mejni obravnavi pravilno predstavi podatke, ki so se uporabili za ugotovitev poteka meje po podatkih zemljiškega katastra.

Predstavljeni bodo primeri elaboratov iz vsakega obdobja analizirane zakonodaje, ter njihova natančnost glede na digitalni katastrski načrt in terensko predizmero.

2 STABILNI KATASTER IN OBDOBJE MED LETOMA 1918 IN 1929

Stabilni kataster je bil v večjem delu Slovenije izdelan v letih 1818 – 1827 in sicer z grafično metodo izmere. Takrat je bila Slovenija del Avstrijskega cesarstva, ta kataster pa se po takratnemu cesarju Francu I. imenuje franciscejski kataster. Zaradi namena pravične obdavčitve pa ga lahko imenujemo tudi davčni kataster. Osnova za katastrsko izmero je bila triangulacija, detajlna izmera pa se je na območju Slovenije izvajala v treh koordinatnih sistemih.

Osnova za izmero je bila Instrukcija za izvršitev deželne izmere za namen splošnega katastra, ki je izšla leta 1824. Instrukcija je bila dvakrat dopolnjena, prvič leta 1865 in kasneje še leta 1905. Instrukcija vsebuje navodila za računsko in grafično triangulacijo, ter za detajlno izmero parcel, ki se je izvajala grafično z mersko mizo. Pomembno je bilo to, da je bila katastrska izmera izvedena po enotnih navodilih, ki jih je vsebovala Instrukcija.

Katastrski načrti so bili načeloma izdelani v merilu 1 : 2880 in so še danes osnova za velik del ozemlja Slovenije, temu primerna pa je tudi natančnost teh katastrskih načrtov. Poleg tega merila se je do leta 1873 za območja mest uporabljalo tudi merilo 1 : 1440, nekje pa celo 1 : 720. Leta 1873 je bil v Avstriji sprejet metrski sistem in s tem se je spremenilo tudi merilo novih izmer, ki je bilo 1 : 2500, v strnjenih naseljih pa 1 : 1250 in 1 : 625.

Kataster se ni primerno vzdrževal in ker je bilo veliko sprememb nezavedenih v katastrskih načrtih, je prišlo do obnove (reambulacije) katastra. Reambulacija se je izvajala med letoma 1867 – 1869, natančnost izmere pa se je precej izboljšala, saj je grafično triangulacijo nadomestila trigonometrična mreža IV. reda. Spremembe so se vnašale v obstoječe katastrske načrte, če pa je bilo na nekem območju sprememb preveč, so lahko z dovoljenjem katastrske uprave na novo izmerili celo območje. Parcelacija se je smatrala kot terenski postopek vzpostavitve in izmere nove meje parcel, ki se je izvedel z lastnikom. Spremenjene ali nove katastrske načrte so ponovno tiskali, kopije teh se uporabljajo za osnovo še danes.

Zakon iz leta 1883 je predvideval, da se mora pri reviziji katastra vnesti vsaka sprememba v originalni katastrski načrt. Zaradi velikih stroškov je bila izvedena samo ena revizija, prav zaradi tega pa je nov zakon iz leta 1896 uvedel evidenco sprememb. S tem se je kataster povezal z zemljiško knjigo, kar je pomenilo skupno vnašanje podatkov vseh sprememb lastnikov ali parcel.

Evidence so se vodile vedno bolj dovršeno, pojavile pa so se tudi nove metode izmere, kot je poligonska izmera, počasi pa se je tudi ukinila katastrska izmera z mersko mizo (okrog 1920).

Po prvi svetovni vojni so nastajali različni zakonski osnutki, bila pa so izdana ali zasnovana tudi različna navodila glede vodenja in vzdrževanja zemljiškega katastra (Ferlan, 2005).

3 ZAKON O KATASTRU ZEMLJIŠČ – 1929 IN PRAVILNIK ZA VZDRŽEVANJE KATASTRA V OBČINAH

Zakon o katastru zemljišč iz leta 1929 (v nadaljevanju ZKZ) je služil predvsem kot osnova za pravično obdavčitev zemljišča in istočasno izdelavo zemljiških knjig. Po prvi svetovni vojni je bil to prvi zakon. Pomembno je bilo tudi to, da je ZKZ v drugem členu določal, da se mora kataster redno vzdrževati in obnavljati. Zakon je imel predvidene sledeče načine vzdrževanja katastrskega operata:

- vzdrževanje katastra se izvaja po katastrskih občinah,
- več katastrskih občin tvori katastrsko upravo, ki je morala biti zaradi določitve davka enaka davčni upravi,
- ena katastrska uprava lahko obsega dve ali več davčnih uprav.

Dela v zvezi z vzdrževanjem in obnovo katastra se delijo na:

- izmera zemljišča,
- klasificiranje zemljišča,
- vzdrževanje katastra,
- revizijo katastra.

S katastrsko izmero je bilo potrebno določiti obliko in površino vseh parcel posameznega lastnika v eni katastrski občini. Izmera je morala biti izvedena tako, da je omogočala horizontalno in vertikalno predstavo terena, prav tako pa so morali biti podatki uporabni za vsa ostalo tehnična in gospodarska dela. Podloga za katastrsko izmero in vse parcelacijske izmere večje od 150 hektarov je državna triangulacija in nivelman višjega reda. Pred izmero so se morale meje vsake katastrske občine zamejčiti s trajno vidnimi znamenji, prav tako pa so morali državni organi in lastniki komasacijskih območij poskrbeti za trajno zamejničenje za zemljišča, ki so bila pomembna za vzdrževanje katastra. Zakon je določal (11. člen), da je zamejničenje potrebno izvesti pred katastrsko izmero.

V nadaljevanju zakon določa tudi, da se morajo z vidnimi znamenji označiti vsi lomi na mejah parcel med različnimi lastniki. Mejna znamenja so v naravi lahko označena kot naravni ali obdelan kamen. Omenjeni zakon tudi določa pojem parcele, ki jo definira kot del zemljišča enake kulture, ki pripada istemu posestniku. Določeno je, da se zamejničenje in označevanje mej med posameznimi parcelami izvede izključno v soglasju med lastniki.

Podatki pridobljeni s katastrsko izmero morajo zagotavljati ponovno vzpostavitev mejnih točk, tako kot so bile vzpostavljene v času izmere. Takšni podatki so zadostni za določitev lege parcele v prostoru in določitev lastništva.

Veliko poudarka zakon namenja tudi klasificiranju zemljišč, saj je kataster spadal pod finančno ministrstvo in je bil namenjen tudi za izračun davka na zemljišču. Zemljišča so se delila na naslednje kulture, ki so bile razvrščene v osem razredov:

- njive,
- vrtovi in sadovnjaki,
- vinogradi,
- travniki,
- pašniki in gorski pašniki,
- gozdovi,
- trstičja, močvirja, ribniki in jezera.

Glede na denarno vrednost povprečnega pridelka, režijske stroške in ostale parametre, se izračuna čisti katastrski dohodek, ki je osnova za klasifikacijo zemljišč. Izračuna se za vsako kulturo posebej glede na ekonomsko regijo, ki je podobna po geoloških, geografskih, hidrografskih in klimatskih lastnostih. Preden je prišla v veljavo individualna klasifikacija zemljišč, je bilo potrebno preučiti najboljša občinska zemljišča.

Na osnovi izmere in klasifikacije zemljišč so izdelali katastrsko evidenco, ki je vsebovala naslednje podatke:

- zapisnik o zakoličenju občinske meje,
- seznam hiš,
- detajlne skice,
- katastrski načrti,
- kopije načrtov,
- seznam parcel,
- posestni listi,
- seštevek posestnih listov,
- abecedni in številčni pregled posestnih listov,
- seznam najboljših zemljišč,
- seznam koordinat vseh trigonometričnih, poligonskih in ostalih točk.

Izdelana katastrska evidenca ene občine je morala biti v občini razgrnjena trideset dni. V omenjenem času se je lahko vložila tudi pritožba glede lastništva ali klasifikacije zemljišča. Pritožba se je lahko vložila tudi v primeru, če je bila meja, oblika ali površina parcele napačno izmerjena, zarisana ali izračunana. Postopka reševanja pritožbe se je lahko udeležil pritožbenik, ter dva predstavnika občinskega odbora, neudeležba pritožbenika pa ni zadržala postopka o rešitvi pritožbe.

Vzdrževanje katastra je vključevalo sprejemanje vlog, njihovo preverjanje in izvajanje sprememb v katastrskem operatu. Spremembe so lahko nastale:

- v okviru ene katastrske (davčne) občine,
- v podatkih lastnika,
- v površini parcele,
- v kulturi zemljišča,
- v katastrskem čistem donosu.

3.1 Pravilnik za vzdrževanje katastra v občinah – 1930

Glavna naloga vzdrževanja katastra je bila evidentiranje vseh sprememb, ki vplivajo na davek in sicer tako, da je bilo v vsakem trenutku mogoče zahtevati davek od pravega lastnika. Evidentiranje sprememb se je izvajalo v katastrskem operatu. Kjer je zemljiški kataster že obstajal, se je moral prilagoditi omenjenemu pravilniku.

Vzdrževanje katastra so izvajale katastrske uprave, ki so bile prvostopenjske katastrsko – finančne upravne oblasti. Njihovo delo je nadziral odsek za kataster in državna ozemlja pri finančnih direkcijah, ki so bile podrejene finančnemu ministrstvu.

Vzdrževanje zemljiškega katastra se je delilo na tri vrste sprememb, ki so se uvedle v operat zemljiškega katastra in zemljiško knjigo z naznanilnim listom. S pravilnikom o vzdrževanju katastra so se vse vrste sprememb, ki so lahko nastale na zemljišču, razdelile v tri skupine (Ferlan, 2005):

1. Spremembe, ki se dokončno izvedejo v katastrskem operatu.
2. Spremembe, ki se dokončno izvedejo samo v pisnem delu operata, niso pa predmet vrisa v katastrske načrte.
3. Spremembe, ki se samo začasno zaznamujejo le v posameznih delih pisnega dela operata.

Pri vseh ugotovitvah sprememb za vzdrževanje zemljiškega katastra sta morala na terenu sodelovati dva občinska predstavnika.

Katastrski operat je moral biti identičen dejanskemu stanju v naravi, kar je pomenilo, da so se morale spremembe izvajati in evidentirati sproti. Določeno pa je bilo tudi, da mora biti kataster usklajen z zemljiško knjigo.

Prijava spremembe na zemljišču je bila za davčne zavezance obvezna v roku 60 dni od njenega nastanka, v nasprotnem primeru je bila predvidena denarna kazen. Obvezno je bilo zato, ker so vse spremembe na zemljišču vplivale na višino davka. Predvidena pa je bila tudi kazen za poškodovanje mejnih znamenj ali drugih katastrskih oznak.

Na območjih, kjer katastrska izmera še ni obstajala, se je vzdrževanje izvajalo s pomočjo začasnega katastrskega operata, ki je bil izdelan s strani popisnih komisij. Začasni katastrski operat je bil izdelan glede na naznanila posestnikov, vseboval pa je naslednje podatke:

- posestne liste in vsotnike posestnih listov,
- razpored po kulturah in razredih,
- abecedni seznam posestnikov.

Vzdrževanje tega začasnega operata je spadalo pod dolžnosti davčnih uprav, prenehanje veljavnosti pa je bilo takrat ko je bila zaključena katastrska izmera na nekem tem območju. Pri vzdrževanju katastra so se upoštevali naslednji deli katastrskega operata:

- katastrski načrti (mape),
- indikacijske skice ali kopije katastrskih načrtov,
- parcelni zapisnik,
- numerični pregled posestnih listov in posestni listi,
- abecedni seznam posestnikov,
- vsotnik posestnih listov,
- razpored po kulturah in razredih.

3.1.1 Spremembe v prvi skupini

V prvo skupino sprememb spadajo spremembe, ki so se izvedle v vseh delih katastrskega operata.

Takšne spremembe so (Ferlan, 2005):

- a) Spremembe glede mej katastrskih občin:
 - ko se je odcepil ali priključil del katastrske občine k sosednji katastrski občini,
 - ko se je delila katastrska občina na nove katastrske občine,
 - ko so se katastrske občine združile,
 - ko se je popravila občinska meja,
 - ko se je popravila meja v katastrskem načrtu, ki je bila napačno izmerjena ali kartirana.
- b) Spremembe glede površine parcel:
 - ko se je parcela delila na nove dele,
 - ko se je del parcele priključil sosednji parceli in ni dobil svoje parcelne številke,
 - ko sta se združili dve parceli enake kulture, razreda in istega lastnika v eno parcelo, pod pogojem, da sta bili obe prvotni parceli zapisani v enem zemljiškoknjižnem vložku,
 - ko se je uredila posestna meja s sosednjo parcelo na osnovi pogodbe, sporazuma ali v sodni poravnavi,
 - ko se je popravljalo napake prvotne izmere, napačnega kartiranja ali računanja površin,

- ko se je na delu parcele spremenila vrsta rabe ali pa del parcele ni bil več ploden, je ta del postal nova parcela ali pa je bil ta del vrisan v katastrski načrt kot nov parcelni del,
- ko se je vrisala nova stavba, ki ji je pripadalo stalno ali spremenljivo dvorišče,
- ko so se izmerile nove ceste in poti, železniške proge, kanali in druge vodne zgradbe in
- ko se je izbrisalo porušene stavbe.

3.1.2 Spremembe v drugi skupini

Le v pisnem delu katastrskega operata so se izvedle naslednje spremembe (Ferlan, 2005):

- kadar se je cela parcela, več parcel ali celo posestvo enega posestnika prepisala na drugega posestnika,
- kadar se je spremenil ime, priimek ali bivališče posestnika,
- kadar se je spremenilo ime vasi, naselja, mesta, ali so se preimenovala ulice, trgi in hišne številke,
- ko so bili osebni podatki posestnika v katastrskem operatu originalno napačno vpisani se je napaka odpravila,
- če so bili napačno vpisane kulture ali razredi posameznega dela parcele,
- ali spremembe v katastrskem dohodku.

3.1.3 Spremembe v tretji skupini

Samo začasno in v posameznih delih katastrskega operata so se izvedle oziroma dopisale sledeče spremembe (Ferlan, 2005):

- začasna oprostitvev davka na dohodek od zemljišč (vzrok: novo zgrajeni vinogradi, sadovnjaki ali podobne investicije v zemljišča),
- začasna oprostitvev davka na dohodek od zemljišča, ki je zaradi naravne nezgode postalo neprimerno za obdelavo za več kot eno leto, vendar ne za stalno.

3.2 Ugotovitve sprememb

Za ugotavljanje sprememb je moral katastrski urad preveriti, če je sprememba resnična, stvarna in izvedljiva za vnos v elaborat. Glede na način dela so se spremembe delile v tri glavne skupine:

- spremembe, ki so se na osnovi pravilne prijave izvedle v katastrskem operatu brez ogleda na terenu in brez izmere,
- spremembe, ki se izvedejo v katastrskem operatu na osnovi terenskega ogleda brez meritev ali eventualno tudi z meritvami,
- spremembe, ki se izvedejo v katastrskem operatu samo na podlagi meritev.

Brez ogleda in meritev so se izvajale spremembe, kot so prenos celih parcel na drugega lastnika, ime posestnika, bivališče, hišna številka ali poprava napak v prvotni ali kasnejši izmeri. Brez dodatnih meritev so se izvajale tudi spremembe, ki so vsebovale načrte, ki so jih predložila podjetja, ki so bila pooblaščenca za geodetsko dejavnost. Te spremembe so se ugotavljale s primerjanjem naznanila, sodnega sklepa, razsodbe sodišča ali kakšnega drugega upravnega organa s podatki, vpisanimi v katastru, ter s pomočjo originalov katastrskega operata.

Spremembe, ki so se izvedle na osnovi terenskega ogleda so bile sprememba vrste rabe, razreda ali izbris porušenih stavb. Spremembe so se večino nanašale na spremembo davka.

Pri vsakem ogledu ali izmeri zaradi zemljiške spremembe so morali biti prisotni vsi posestniki pri katerih se je izvrševala izmera ter dva predstavnika občinskega ali krajevnega odbora. Tema dvema predstavnikoma so morale biti posestne razmere v občini dobro poznane, njuna odsotnost izmere ni zadržala. Če se posestniki ali njihovi zastopniki niso udeležili izmere, se je lahko izvedla meritev s sodelovanjem občinskih mož in glede na dejansko stanje. Nove meje so morale biti označene z vidnimi in trajnimi mejniki.

3.3 Izmera pri vzdrževanju katastra

Vsaka novo določena katastrska točka (mejnik) je morala biti izmerjena s polarno ali ortogonalno metodo. Poleg katastrske izmere je moralo biti izmerjeno tudi večje število priklepnih točk. Katastrska izmera se je zaradi zadostnega števila ustreznih priklepnih točk morala razširiti na takšen obseg, da se je sama izmera nedvoumno ujemala s katastrskim načrtom. Zato so pravilno lego mejnikov večkrat preverili z ročnim odmerjanjem od bližnjih katastrskih točk. Teoretično so sicer zadoščale tri take točke (Ferlan, 2005).

Katastrska uprava je bila dolžna sprejemati in reševati vsa naznanila, ki so bila posledica izmere pri vzdrževanju katastra. Pomembno je bilo to, da so se morale vse spremembe izvesti v katastrskem operatu z enako natančnostjo, kot je bila izvedena najnovejša katastrska izmera na nekem območju. Na območjih, kjer je bila izdelana že zemljiška knjiga, pa je bilo potrebno preveriti tudi usklajenost zemljiške knjige s katastrskim operatom. To pa je bilo mogoče samo na območjih, kjer so katastrski načrti ustrezali dejanskemu stanju na terenu. Glavna naloga katastrskih uprav je bila, da posvečajo največ pozornosti tistim spremembam v katastrskem operatu, ki so se izvršile v katastrskih načrtih.

Določeno je bilo, da mora biti vsaka sprememba, ki se vriše v katastrske načrte na terenu ugotovljena in izmerjena. Meritev se je morala izvesti ne glede na obliko in površino parcel. Ukinjene so bile izjeme za določene parcelacije, ki v preteklosti niso potrebovale izmere, saj je bilo potrebno nove meje označiti s trajnimi in vidnimi mejniki. Izmera je bila nujna, saj se je le tako ugotovilo, če je bila označitev točna in pravilna.

3.3.1 Način izmere

Meritve, ki jih je izvajala katastrska uprava so morale biti izvedene vsaj s tako natančnostjo, kot je bila izvedena prvotna oz. reambulirana izmera. Naknadne spremembe so se morale izmeriti in vrisati v načrte tako, da so se katastrski načrti dopolnjevali in tudi popravljali v najbližji okolici izmere.

Vsak podatek katastrske izmere, ki je bil označen na skici je moral poleg zarisane parcele, na katerih se je izvajala izmera, vsebovati tudi podatke za parcele, ki so neposredno mejile na parcele v postopku izmere. To je bilo pomembno zaradi tega, da so lahko novo stanje čim bolj točno vrisali v katastrske načrte in popravili morebitno neskladje ali napake na sosednjih parcelah.

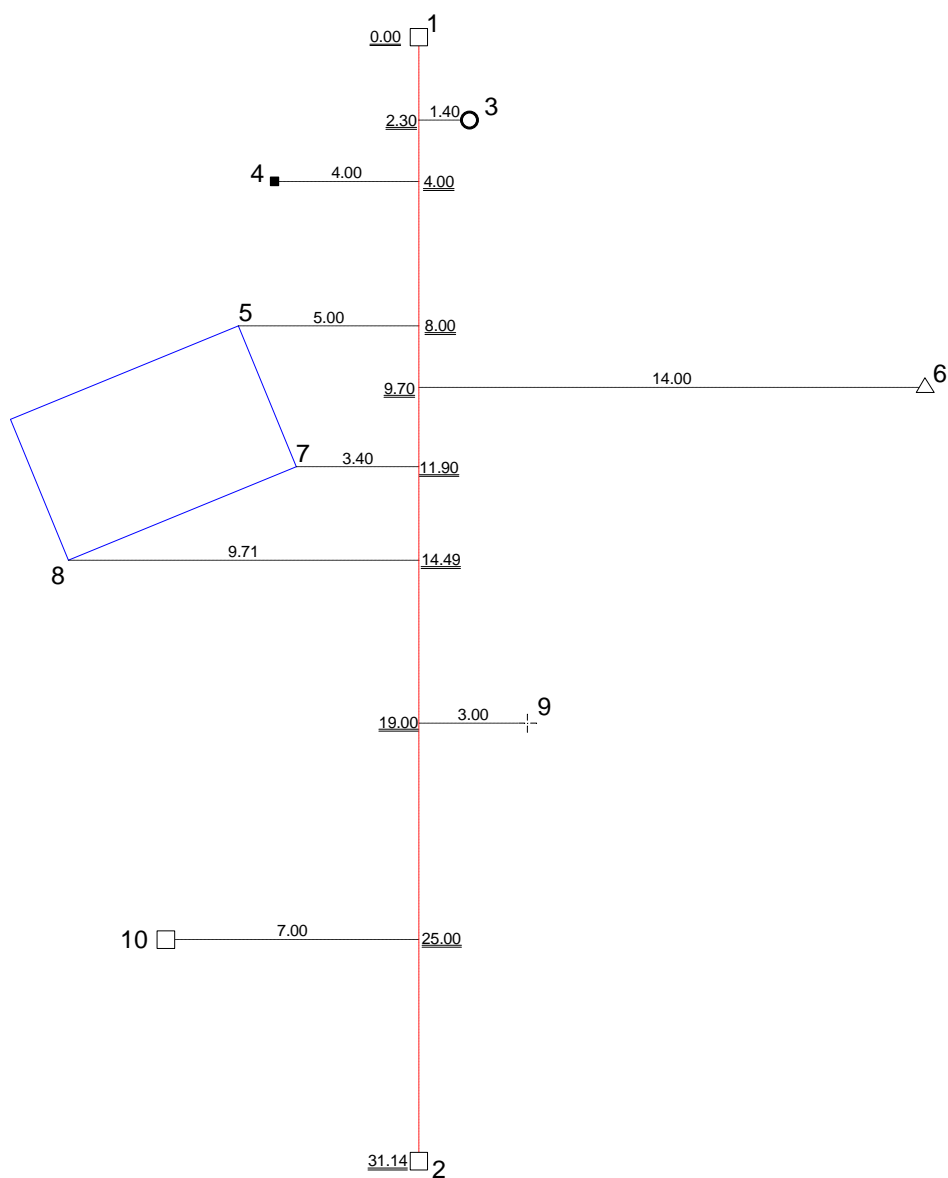
Ortogonalna izmera

Ortogonalna metoda izmere se izvaja tako, da se izmeri pravokotne koordinate v lokalnem koordinatnem sistemu za vsako detajlno točko. Uporabljali so jo na območjih, kjer ni bilo velikih višinskih razlik, predvsem pa v naseljih. Do uveljavitve elektrooptičnih razdaljemerov je bila ortogonalna izmera mnogo natančnejša kot polarna izmera. Najprej so morali določiti izhodišče za izmero (mersko črto), ki sta bili običajno dve detajlni točki (mejniki ali kakšna druga stalna točka) in sta predstavljali osnovo izmere (Slika 1 - točki 1 in 2). Nato so na mersko črto postavili merski trak, ki je imel začetek razdelbe v prvi točki, potem pa so z mersko prizmo merili pravokotnice na detajlne točke. Presek pravokotnice z merskim trakom je predstavljal prvi odčitek - abscisa, drugi odčitek pa je bila razdalja od detajlne točke do presečišča pravokotnice in merskega traku - ordinata.

Merski pribor za izvajanje ortogonalne izmere:

- peteroroba (pentagon) merska prizma,
- poljski in ročni merski trak.

Rezultat ortogonalne izmere so bile lokalne koordinate detajlnih točk (tam kjer izmera ni bila navezana na trigonometrično mrežo), ki so omogočale ponovno kasnejšo vzpostavitev meje na terenu. Potrebno je bilo izmeriti zadostno število priklepnihih točk, kot so vogali objektov, mejna znamenja, ograje, večja drevesa in podobni stalni naravni in umetni objekti. Natančnost koordinat je bila odvisna od natančnosti vzpostavljanja pravokotnic in izmere dolžin do detajlnih točk.

Slika 1: Primer ortogonalne izmere

Polarna izmera

Polarna metoda izmere ali tahimetrija temelji na izmeri detajlne točke s pomočjo kotov in dolžin. Horizontalne kote in zenitne razdalje se merijo s teodolitom, dolžine pa z optičnimi razdaljemerji. Izmera poteka tako, da se postavi tahimeter horizontalno na neko točko, nato se do orientacijske točke izmeri dolžino in odčita horizontalni kot. Če koordinate teh dveh točk nista znani, se izmera izvaja lokalno. Za vsako detajlno točko se nato izmeri horizontalni kot, zenitna razdalja in dolžina, ter se odčitke zapiše v tahimetrični zapisnik (obrazec). Na osnovi tahimetričnega zapisnika se potem lahko izračuna koordinate detajlnih točk.

3.3.2 Izmera na območjih z novo izmero

Za izmero na območjih z novo izmero je veljal isti način merjenja, kot je bil že opisan, vendar s to razliko, da se je izmera na sosednjih parcelah omejila na najnujnejše podatke pod pogojem, da se je območje izmere ujemalo s katastrskim načrtom. Metoda merjenja naj bi bila ista kot ob novi izmeri, če je bila izmera na osnovi poligonske ali linijske mreže (ortogonalno ali tahimetrično).

3.3.3 Izmera na območjih s starejšo (grafično) izmero

Na območjih, kjer je bila izmera izvedena pred letom 1900 na osnovi grafične ali numerične izmere, so morali biti pri izmeri bolj pazljivi. Izmera je morala biti izvedena tako, da so lahko v mejah dovoljenih razlik vrisali spremembe v katastrski načrt. Zaradi tega je moral biti obseg izmere razširjen na večje število parcel, dokler se ni prišlo do meje, ki se je ujemala s katastrskim načrtom.

3.3.4 Izmera na območjih z nepopolnimi katastrskimi načrti

Tam kjer katastrski načrti niso vsebovali sprememb, ki so nastale po prvotni izmeri, so se morali katastrski načrti dopolniti na podlagi delitvenih načrtov, ki so bili v zbirkah listin pri posamezni zemljiški knjigi. Vsaka izmera se je morala izvesti na podlagi obstoječih podatkov in s pomočjo kopij iz zemljiškknjiznih načrtov. Skice so morale biti izdelane tako, da je bilo mogoče kasneje točno vrisati spremembe v katastrski načrt, če to ni bilo mogoče v času izmere.

3.3.5 Izmera za delitev parcele

Podlaga za delitev parcele na dva ali več delov je bila pogodba ali sporazum med zainteresiranimi strankami. Izmera za delitev parcele se je morala izvesti na terenu. Stroške izmere je moral poravnati posestnik, ki je delitev zahteval. Delitev parcele se je izvajala izključno za namen odprodaje dela ali več delov parcele, zato je morala biti sprememba najprej izvedena v zemljiški knjigi, šele potem pa v katastrskem operatu. Te meritve so lahko izvajali pooblaščen geodeti ali katastrski geodeti.

Posebne delitve parcel so bile pogojne delitve. To je delitev parcele s pogojem, ki ga je podal lastnik (Ferlan, 2005):

- delitev parcele na dva ali več površinsko enakih delov,
- delitev vnaprej določene površine parcele iz stare parcele ali
- delitev parcele glede na deleže, ki so bili zapisani v zemljiški knjigi.

Delitve so se izvedle v dveh delih:

- prvi del merjenja je obsegal primerjavo parcele ali parcel za delitev s katastrskim načrtom, izmero in informativno označitev meje po dejanskem stanju, kartiranje, računanje površin in

razdelitev parcele glede na določene pogoje. Pri označitvi obstoječe meje je bilo obvezno sodelovanje sosednjih lastnikov.

- drugi del merjenja pa je obsegal prenos novih mej s kopije katastrskega načrta v naravo, nove meje se je moralo označiti ter jih ponovno izmeriti.

3.3.6 Izmera za popravo napačne prvotne ali naknadne izmere

Napake, ki so imele izvor v prvotni ali naknadni izmeri, so se morale popraviti po službeni dolžnosti na stroške države.

Pogoji za izvedbo:

- če je napako prijavil lastnik, se je bilo treba predhodno prepričati o resničnosti naznanila, tako da se je preverilo detajlne skice, če pa niso obstajale, je bilo potrebno primerjati navedbe posestnikov s katastrskim načrtom.
- pismeno naznanilo je moralo biti podpisano od vseh lastnikov, katerih meja se je spreminjala.
- če je bilo naznanilo ustno, so morali vsi zainteresirani lastniki podpisati zapisnik ali izjavo o strinjanju, da se napaka odpravi.
- zapisnik ali izjavo o strinjanju imajo pravico podpisati samo lastniki, uporabniki parcel niso imeli pravice zahtevati poprave parcelnih mej v katastrskih načrtih.
- izjava je morala biti sestavljena v obliki zapisnika in podpisana, tam kjer so že imeli zemljiško knjigo, pa so se podatki vpisali direktno v naznanilni list.
- izmera se ni smela izvesti brez predhodnega zamejničenja meje, ki je moralo biti zavedeno v naznanilu ali zapisniku.
- če je bila prvotna izmera izvedena po veljavi zakona o zemljiškem katastru iz dne 19.12.1928, se mora ugotoviti, da ni vzrok napake to, da so lastniki nepravčasno zamejničili meje, ker v takem primeru država ni krila stroškov nove izmere.
- zamejničenje meje so morali potrditi vsi zainteresirani lastniki.

Ko je bila izmera zaključena je katastrski geometer zahteval podpise v zapisnik ali naznanilni list v stolpec, ki je bil predviden za vpisovanje rezultatov ogleda na terenu. Na izmeri so morali biti prisotni vsi lastniki oziroma njihovi zastopniki.

V primeru, da je bil postopek neuspešen ali da je bila izjava lastnikov neresnična se poprava ni izvedla v katastrskem operatu. Stranke so bile v takem primeru dolžne poravnati stroške izmere.

3.3.7 Izmera za obnovo posestnih mej na podlagi katastrskih načrtov

Obnova posestne meje na podlagi katastrskih načrtov se je izvajala samo v primeru, ko so se vsi zainteresirani lastniki strinjali z obnovo meje. Stroške izmere je moral poravnati lastnik, ki je dal zahtevo za izmero.

Geodet je lahko tako izmero izvajal samo v krajih, kjer so bili katastrski načrti zanesljivi. Na območjih z novo ali obnovljeno izmero se je obnova posestne meje izvajala na podlagi podatkov, ki so bili vpisani v detajlne skice ali druge dokumente. Obnova posestne meje je prenos oblike parcele iz načrta v naravo z istimi razdaljami in podatki, ki so bili zabeleženi v detajlnih skicah in drugih zapisnikih. Obnovljeno posestno mejo je bilo potrebno zamejničiti s trajnimi mejniki. Prenos meje v naravo mora biti izveden tako točno, da se lahko kadarkoli spet zamejniči na terenu, skladnost s katastrskim načrtom mora biti dovolj dobra. Razlika je lahko nastopila samo v dovoljenih mejah razlik pri merjenju stranic in kotov.

Na večjih območjih izmere je bilo potrebno razviti poligonsko mrežo, če le-ta prej še ni obstajala. Potrebno je bilo upoštevati tudi skrček papirja ter razlike, kot je bilo predpisano za novo izmero.

V občinah kjer so bili katastrski načrti izdelani z grafično izmero se je obnova posestne meje lahko izvedla v primeru, da je za parcelo obstajala meritvena skica katastrskega geometra ali načrt pooblaščenega geometra z numeričnimi podatki. Te skice in načrti so bili lahko izdelani pri vzdrževanju katastra in so bili vrisani v katastrske načrte. V primeru, da ni obstajala nobena skica ali načrt se je obnova posestne meje lahko izvedla samo tam, kjer se je oblika parcel v naravi skladala s katastrskim načrtom. Katastrska uprava ni smela izvesti obnovo meje, če so bile razlike med katastrskim načrtom in dejanskim stanjem velike, tako v površini in dimenziji, kljub strinjanju lastnikov. Take primere so prepustili sodišču ali občini.

Če se je med izmero za obnovo posestne meje odkrilo napake v prvotni izmeri in napako ni bilo mogoče porazdeliti na parcele v postopku, se je moralo to lastnikom sporočiti. Lastniki so lahko pismeno izjavili, da se strinjajo s porazdelitvijo napake sorazmerno na vse parcele, vendar pa v tem primeru država in geometer nista prevzela nikakršne odgovornosti za napake, ki bi lahko nastale zaradi porazdelitve te napake. Ta dejstva je bilo potrebno poudariti v zapisniku, ki so ga morali podpisati vsi lastniki. Nestrinjanje lastnikov s porazdelitvijo napake je izmero ustavilo, stroške pa so pokrili lastniki v postopku.

Zahtevo za obnovo posestne meje je lahko dal samo lastnik parcele, uporabnik ni imel te pravice. Obnova posestne meje ni bila možna na območjih z nezanesljivimi ali zastarelimi načrti, kjer se spremembe niso izvajale oz. jih je izvedla ne kvalificirana oseba. Prav tako ni bila možna obnova posestne meje, kjer so bili izdelani načrti grafične izmere v merilu manjšem od 1:2880.

3.3.8 Izmera cest, železnic in vodotokov

Izmera novih cest in železnic je spadala v pristojnost graditelja ali vzdrževalca. Ceste in železnice so morale biti isto kot vse meje najprej zamejničene in potem na podlagi izmere vnesene v katastrski načrt. Najprej so izmerili obstoječo cesto po dejanskem stanju, da so lahko potem izračunali višino odškodnine za odmerjene parcele. Podobno je veljalo tudi za vodotoke.

3.4 Skice za vzdrževanje katastra

Zelo veliko pozornosti se je namenjal skicam, saj so odražale stanje v naravi v času izmere. Določeno je bilo, da se na eno stran skice lahko vriše samo en primer. Razdalje so se morale vpisovati ob črtah, stranicah ali mejah, numerični podatki kotov in poligonskih stranic pa so se vpisovali v obrazce, ki so bili predpisani s katastrskim pravilnikom. Skice izmere so bile del katastrskega operata, zato so se morale shranjevati v dotičnih občinah, zraven so morali biti tudi podatki terenske izmere. Vsaka skica je morala vsebovati podatke o nazivu katastrske občine, numeriranju skice, označbo sprememb in zaporedno številko seznama naznanil. Na koncu je morala biti skica podpisana in datirana od geodeta, ki je izvedel izmero.

Območja izmere, ki so bila večja od 150 ha so se morala nujno pripeti na državno triangulacijsko mrežo. To je bilo največkrat pri obnovi katastrske izmere, reambulaciji in parcelacijah. Izvedba je bila potrebna v skladu s pravilnikom za novo izmero.

Skice so si morale slediti po datumih, zaradi hitrejše ponovne uporabe teh skic. Dopolnjevanje obstoječih skic ni bilo dovoljeno, za vsako novo nastalo spremembo se je morala izdelati nova skica, upoštevajoč vse prejšnje skice. Uporabnost skic je bila predvsem pri obnovi posestnih mej.

3.5 Kartiranje in vnos izmere v katastrske načrte

Kartiranje vseh sprememb izmerjenih z ortogonalno metodo, tahimetrijo ali izmero z busolo se izvede na isti način, kot pri novi izmeri. Neveljavne ali spremenjene meje so se morale prečrtati s poševnim križcem z rdečim tušem, prav tako so se z rdečim tušem vrisale spremembe zaradi delitve parcel ali nove meje, ki so nastale s kakšnim drugim načinom.

Vsa kartiranja, ki se niso direktno izvršila v katastrskih načrtih, so se morala izvesti na enakem papirju ter v istem formatu kot skice, da se je lahko kasneje s pomočjo prozornega papirja kartiranje preneslo v katastrske mape.

Nove meje so se morale v katastrske načrte vrisati popolnoma točno, položajno in orientacijsko. Skrčenje papirja se je moralo upoštevati pri nanašanju dolžin in stranic, linearno skrčenje pa se je moralo označiti v katastrskem načrtu. Ker radiranje ni bilo dovoljeno, so načrti na nekaterih območjih

zaradi pogostih sprememb postali nejasni in s tem neuporabni. V tem primeru se je izdelalo nove kopije z najnovejšim stanjem.

3.6 Nastanek novih parcel

Po neposredno izvedeni novi izmeri so lahko v katastrskih načrtih obstajale samo cele številke parcel.

Nove parcele so nastale zaradi:

- izmere javnih in stalnih zasebnih poti,
- železniške proge,
- služnostnih poti v krajih, kjer še ni bilo zemljiške knjige,
- ulic in trgov,
- kanalov in vodovodnih inštalacij,
- zemljišča, ki so bila zaradi zaščite trigonometričnih ali drugih katastrskih znakov razlašena,
- vse parcele, ki so sorodne zgoraj navedenim objektom.

Stare parcele, ki so se delile so dobile nove številke v obliki vlomka. Del parcele, ki je pripadal dotedanjemu lastniku je dobil vlomek, kjer je bil števec dosedanja številka parcele, imenovalc pa številka ena. Parcelni del, ki ga je dobil nov lastnik pa je imel v imenovalcu številko dve. Tako je veljalo tudi za parcelacije na več delov parcel.

Pri parcelah, ki so že bile deljene je veljalo pravilo, da se je nova številčba nadaljevala v obliki ulomka, obstoječi parceli pa je ostala ista številka.

Označba delov parcel, ki so imele različno vrsto rabe je bila možna, če je izmerjeni del izpolnjeval pogoj o minimalni površini. Minimalne površine so bile:

- za vrtove, sadovnjake, vinograde, trstičja, močvirja, ribnike, jezera in za nerodovitna zemljišča 250 m²,
- za njive in travnike 500 m²,
- za pašnike, planine in gozdove 1000 m².

Določitev površine za spremembo vrste rabe se je moralo izvesti z izmero na terenu. Izmera novih delov se je morala navezovati na posestne meje.

Označba zgradb je bila po pravilniku določena tako, da je zemljišče pod zgradbo s stalnim dvoriščem dobilo posebno parcelno številko, četudi je bila površina dvorišča manjša od 500 m².

3.7 Izračun površin

Površine novih ali spremenjenih parcel so morali računati iz originalnih merskih podatkov. Za vzdrževanje katastra so takrat lahko uporabljali mehanske priprave za izračun površin, kot je nitni planimeter ali preciznejši polarni planimeter.

Določitev površine parcel, ki so imele površino manjšo od 100 m² se ni smela računati grafično, vendar le s pomočjo merskih podatkov izmere ter merskih podatkov iz načrta. Enako je veljalo za dolge in ozke parcele, katere je geodet lahko razdelil na več manjših delov, da jih je lahko izračunal mehansko.

Vsaka površina se je morala računati najmanj dvakrat in razlika med površino ni smela presežati meje največjega določenega odstopanja, ki je bila določena s pravilnikom za novo izmero. Iz obeh računanj so nato vzeli aritmetično sredino.

Pri deljenih ali popravljenih parcelah, so se izmerili vsi posamezni deli parcel. Če je bila površina v dopustnih mejah, se je nato napaka delila sorazmerno na velikost posameznih površin. V določenih primerih se ni planimetriralo celotne parcele, ampak samo ostanek. To so bili primeri pri spremembi poti, cest ali pri velikih površinah parcel (Ferlan, 2005).

3.8 Skrček listov

Pri vsakem računanju parcelnih površin je bilo treba upoštevati skrček detajlnega katastrskega lista. Skrček je bilo potrebno upoštevati:

- *V celoti*: za izračun površin s pomočjo planimetra ali za izračun površin, ki so izračunane s pomočjo podatkov iz katastrskih načrtov,
- *Polovično*: če se iz načrtov prevzame samo en faktor, potreben za računanje površin,
- *Se ne upošteva*: za površine, ki se v celoti računajo iz originalnih merskih podatkov.

3.9 Zanesljivost katastrskih točk

Zelo pomembno pri vzdrževanju katastra je bilo vzdrževanje katastrskih načrtov. Pred izmero je moral geodet določiti točke iz prvotne izmere, ki so bile v naravi še zmeraj na istem mestu. Pri vrisu novih mej v katastrski načrt je moral geodet določiti ustrezne oslonilne točke, da se je lahko nova meja vrisala na čim bolj pravo mesto v načrtu.

Pri ocenjevanju zanesljivosti stalnih katastrskih točk, ki naj bi bile izbrane za začetne in zaključne točke izmere, je moral geodet upoštevati dvojne možnosti (Ferlan, 2005):

- meja je sicer ostala v naravi nespremenjena in na prvotnem mestu, vendar je bila lahko v katastrskem načrtu nepravilno zarisana in
- meja se je tekom let premaknila iz različnih razlogov, kot so priposestevanje, dogovorjena a neprijavljena ureditev meje, neprijavljena prodaja dela parcele ali podobni slučaji. Ta premik ni bil nikoli izmerjen in zarisano v katastrskem načrtu.

Geodeti so glede na izkušnje in poznavanja načina prvotne izmere določili merila za ocenjevanje natančnosti stalnih točk. Ker so se morale najprej zamejničiti meje katastrskih občin, so bile te meje najbolj zanesljive, ker so bile najbolj pazljivo določene in tudi grobo kontrolirane. Običajno so bile to naravne meje in se s tekom let povečini niso veliko spreminjale.

Na nekaterih območjih so bile na katastrskih načrtih s topografskim znakom označena stojišča geodetske mize iz grafične triangulacije. Iz tega se je lahko sklepalo, da so točke, ki so bližje stojišču določene natančneje kot tiste bolj oddaljene. Zaradi dejstva, da je bil kataster namenjen pobiranju davkov, so bile meje njiv natančneje določene, kot pa meje gozdnih parcel.

Pri gozdnih parcelah je geodet po določbah predpisov (1824) izbral in izmeril le glavne prelome. Zato vzdolž meja gozdnih parcel naletimo povsod na večja ali manjša neskladja s katastrskim načrtom. Ta odstopanja so največkrat posledica prvotnega nenatančnega določanja prelomov mej (Ferlan, 2005).

Tudi dejstvo, da je bila posestna meja zamejičena s kamnitim mejnikom, še ni zadostno jamstvo za pravilno lego mejnika v naravi. Pri prvotni izmeri (1817-1829) ni bilo določila o obveznem zamejičevanju s kamnitimi mejniki. Tako so bili, ne samo po posestnih mejah, ampak včasih celo vzdolž meja katastrskih občin, marsikje zabiti le količki. Sedanji mejniki so bili tako vkopani mnogo kasneje in ne vedno na mestu kot prvotne točke (Ferlan, 2005).

4 UREDBA O ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1953

Po drugi svetovni vojni se je spremenil družbeni sistem, ki pa ni imel velikega zanimanja za vzdrževanje zemljiškega katastra in zemljiške knjige. Spremenilo se je obdavčenje zemljišč, tako da so obdavčili dohodek od kmetijske proizvodnje na osnovi dejanskega dohodka, ki ga je ugotavljala posebna komisija za vsako kmetijo posebej in sicer enkrat na leto.

Uredba o zemljiškem katastru (UL FLRJ, št. 43/53) je bil prvi zakon o zemljiškem katastru po drugi svetovni vojni. Glavne naloge zemljiškega katastra so postale:

- izdelava zemljiških knjig (zemljiški kataster je bil le osnova),
- obdavčitev dohodkov od zemljišč ter
- uporaba zemljiškega katastra za tehnične, ekonomske in statistične zadeve (Ferlan, 2005).

Zemljiški kataster se je moral trajno vzdrževati v skladu z dejanskim stanjem na terenu in po potrebi obnavljati. Vzdrževanje katastra je obsegalo izvajanje vseh nastalih sprememb posestnega stanja, oblike, površine, kulture, razreda zemljišč in meje katastrske občine. Vse izmere, ki so se izvajale so morale biti v skladu z uredbo in opravljene so morale biti tako, da so se lahko uporabile tudi za zemljiški kataster.

Zelo pomembno je določilo, ki govori, da se za tekoče stanje vzame tisto, ki ga izkazuje katastrski operat, kar v bistvu operatu in katastrskim načrtom postavlja pravno vlogo (Ferlan, 2005).

Katastrski načrti in operati so postali javni, z možnim vpogledom v prostorih katastrske uprave.

Ponovno je bilo določeno, da je katastrska občina katastrska enota in da se zanjo sestavi en katastrski operat. Meje katastrskih občin so se morale določiti, zamejničiti ter opisati v zapisniku.

Izmera zemljišč je morala zagotavljati pravilno obliko in površine vseh parcel v posamezni katastrski občini. Parcela je bila definirana kot del zemljišča ene kulture, ki je pripadal istemu lastniku. Podlaga za izmero je bila državna triangulacija. Za zagotavljanje točnosti izmere, so morali lastniki zemljišč pred izmero zamejničiti in z mejniki iz naravnega ali umetnega kamna označiti meje vseh zemljišč, ki so jih imeli v lasti.

Namen katastra je še vedno odmera katastrskega dohodka, ki ga izračunava geodetska uprava in ga pošlje občinskemu finančnemu organu (organu okrajnega ljudskega odbora). Uredba je zelo podobna zakonu o zemljiškem katastru iz leta 1929 in se zelo malo razlikuje v bistvenih podrobnostih, kar se tiče vodenja, vzdrževanja in namena evidence. Ob uredbi je bil izdan Pravilnik, ki v svojem tretjem delu obravnava tudi zemljiški kataster (Ferlan, 2005).

4.1 Pravilnik za državno izmero – 1958

Pravilnik je bil izdan leta 1958 na podlagi Uredbe o zemljiškem katastru (1953). Pravilnik je bil iz treh delov, III. del pravilnika govori o razmejevanju (zemljiški kataster) in snemanju detajla in reliefa zemljišč in detajlni nivelman.

Pravilnik je v III. delu vseboval navodila o pripravljalnih delih za snemanje detajla. Določeno je bilo, da je katastrska občina osnovna katastrska teritorialna enota, in da se elaborati in skice pri izmeri zemljišč izdelajo za vsako katastrsko občino posebej. Izmera za zamejničenje katastrskih občin se je morala izvesti tako, da so bile na terenu meje označene, opisane v zapisniku in zarisane v skici. Na izmeri je moral biti kot član komisije prisoten geodetski strokovnjak, ki je bil hkrati tudi predstavnik narodnega odbora regije. Njegova naloga je bila, da pridobi podatke potrebne za izmero, obvešča vse udeležence o izmeri in izvaja strokovna geodetska dela komisije. Zaključen originalen elaborat o razmejitvi katastrske občine se je predalo pristojni katastrski upravi.

4.1.1 Določitev meje katastrske občine

Označevanje mejnih točk katastrske občine se je moralo izvesti s trajno vidnimi mejnimi znamenji in sicer:

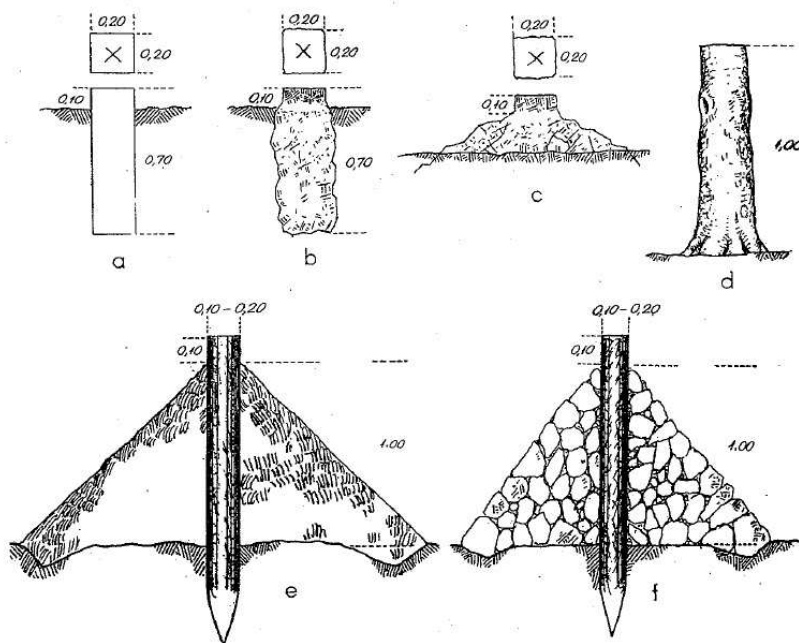
- betonski steber,
- naravni kamen z obdelanim vrhnjim delom,
- vrezan znak,
- drevo,
- nasip ali zemljina.

Betonski steber in naravni kamen sta morala biti dimenzije 0,20 m x 0,20 m, dolžine pa 0,70 m, kjer je moralo biti 0,60 m vkopanega v zemljo.

Vklesan znak je moral biti dimenzije 0,20 m x 0,20 m x 0,10 m.

V primeru, ko se je za mejno znamenje uporabilo drevo, se ni smelo posekati na višino manjšo od 1,00 m od tal.

Za označevanje z nasipom se je uporabil lesen kol višine 1,50 m in širine 0,10 m – 0,20 m, ki se ga je zabilo zemljo in zasipalo.

Slika 2: Mejna znamenja za označitev meje katastrske občine (Pravilnik za državno izmero – 1958)

Zapisnik o razmejitvi katastrske občine je moral voditi geodetski strokovnjak, ki ga je pisal na terenu, moral pa je vsebovati naslednje podatke:

- naziv ljudske republike, sreza, občine, katastrske občine ter kratek opis karakteristik naselja oz. področja katastrske občine, približna površina, glavne kulture, splošni topografski opis terena, položaj in vrsta naselij ter število hiš,
- opis mesta tromeje z imeni lastnikov parcel,
- opis mesta preloma, kjer je postavljeno mejno znamenje z imeni lastnikov parcel,
- smer meje glede na strani neba, ter podatek ali je ravna, kriva ali zlomljena,
- vrsta in številka mejnega znamenja na prelomu meje,
- detajlni opis meje od mejnega znamenja do mejnega znamenja z parcelami, lastniki, podatkih o obliki terena,
- razdalje od preloma do preloma, ki so odkorakane ali ocenjene,
- podpise vseh članov komisije,
- overbo zapisnika, podpis in pečat pristojnega ljudskega odbora občine.

Skico razmejitve katastrske občine je moral izdelati geodetski strokovnjak, ki je bil član komisije. Izdelana je morala biti na dobrem risarskem papirju in v merilu 1:10 000 ali 1:25 000, odvisno od velikosti katastrske občine. Pri izdelavi skice je bilo potrebno upoštevati podatke izmere. Skico je bilo potrebno priložiti elaboratu o razmejitvi.

Skica je morala vsebovati:

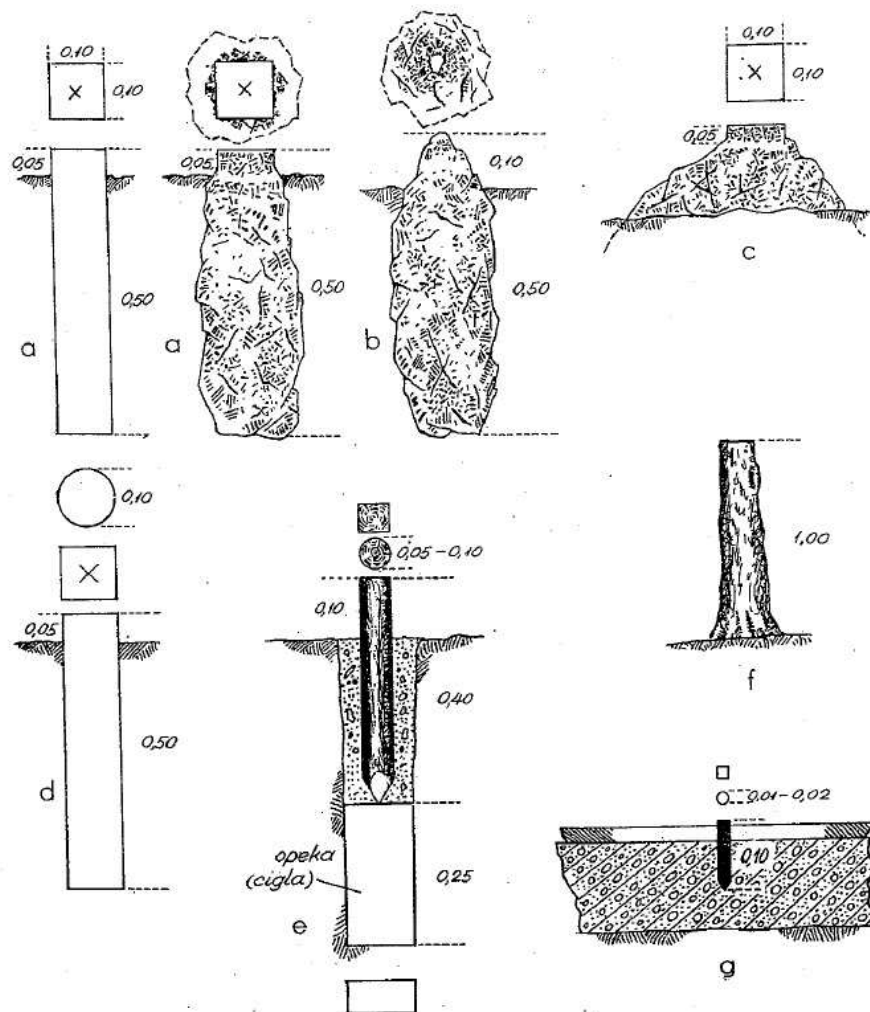
- mejne linije, označbe in oštevilčbo mejnih znamenj, ter objekte, ki sekajo linije meje,
- glavne ceste, vodotoke, glavne objekte, trigonometrične točke, visoke rezervoarje, stolpe samostana, itd.,
- obrise naselij, večje območje iste poljedelske kulture ali vegetacije,
- geografska imena naselij, vodotokov, večjih naselij, sosednjih občin,
- opis skice.

Pri izdelavi skice se je moral uporabljati kartografski ključ za Osnovno državno karto v merilu 1:5 000.

V primeru nestrinjanja z mejo med katastrskima občinama se je sporna meja zabeležila v zapisniku ter označila s količki. Spore so reševali nacionalni odbori ali višja državna telesa, odvisno od tega, kje se je meja nahajala.

4.1.2 Razmejitev objektov in parcel

Vsi lastniki zemljišč so morali pred razmejitvijo označiti meje z vidnimi znamenji iz naravnega ali umetno obdelanega kamna. Geodetska uprava je obvestila lastnike najmanj eno leto pred izvršitvijo izmere. Razmejitev so izvedli sami lastniki sporazumno. V primeru, da razmejitev ni bila označena na terenu se je izmera izvedla po dejanskem stanju. Za označevanje novih mej so se uporabljala podobna mejna znamenja kot za označitev meje katastrske občine. Dodatno je bila tu možnost označitve z železnim klinom. Pomembno je bilo, da so bila mejna znamenja vidna, zato so morala biti praviloma višje od obstoječega terena.

Slika 3: Mejna znamenja za označitev meje (Pravilnik za državno izmero – 1958)

4.1.3 Označevanje meje

Mejna znamenja so se morala postavljati na vse lome meje ter tudi tam kjer so se mejne linije sekale. Če je bila mejna linija premica so se mejna znamenja lahko postavila na večji razdalji, vendar ne več kot 500 m. V primeru, da je bila meja kriva linija so se mejna znamenja postavila na taki razdalji, da višina loka nad tetivo (L) ni bila večje vrednosti, določene po enačbi:

$$L = 0,2 \text{ mm} * M \quad M - \text{merilo katastrskega načrta}$$

Tam kjer je bila meja zaraščena, so morali vzdolž meje narediti čistino, da so se sosednja mejna znamenja videla med sabo. Na območjih, kjer je bilo rastje pregosto, so morali vzdolž meje kopati jarke. Ko je meja potekala po objektu ali zidani ograji, ni bilo potrebno postavljati mejnih znamenj.

V primeru spora zaradi meje so se morala meje označiti ter izmeriti, če spor ni bil rešen do izmere na terenu. Sporna meja se je v tem primeru vzpostavila po dejanskem stanju na terenu, praviloma pa so morali biti vsi spori zaradi meje rešeni do začetka izmere.

4.1.4 Abecedni seznam lastnikov

Abecedni seznam lastnikov je moral geodetski strokovnjak (geodet) sestaviti pred izmero z razlogom, da je lahko v detajlne skice in elaborate vnesel popolne in točne podatke o lastnikih. Pomagal si je z seznamom hiš in lastnikov, ki niso prebivali na območju katastrske občine, dobil pa ga je od pristojnega odbora občine. Podatki seznama so morali biti preverjeni in usklajeni s stanjem na terenu.

4.1.5 Izmera mej in topografskih objektov

Splošni predpisi o horizontalni predstavi detajla

Določeno je bilo, da se detajl horizontalno prikaže na načrtu z risanjem. Predstavljalo se je sledeče:

- linije naravnih ali umetnih objektov in karakteristične linije objektov,
- parcelne meje in meje kultur,
- osi objektov,
- posebne pogojne znake, ki predstavljajo topografske predmete in objekte na mestu kjer se v naravi nahajajo, vendar se zaradi svoje majhnosti izmerijo z eno točko v sredini objekta.

Na ravnih linijah so morali izmeriti krajne točke, ki so se morale videti med seboj, če ta pogoj ni bil izpolnjen so morali izmeriti več točk. Krive linije, ki so bile meje so se izmerile tako, da se je kriva linija nadomestila z njeno tetivo, kot je bilo že opisano. Vse ostale krive linije so se morale izmeriti tako, da se je objekt lahko predstavilo s šestilom ali krivuljnikom.

Ozki objekti, kot so ceste, potoki, jarki, kanali, nasipi, zid in drugo se izmerijo z dvema linijama, če je njihova širina najmanj:

$$\checkmark = 0,5 \text{ mm} * M \quad M - \text{merilo katastrskega načrta}$$

S tem je bila določena minimalna širina parcele, bila pa je tudi meja med tem koliko ozko parcelo je še možno narisati na načrt določenega merila.

4.1.5.1 Predpisi za izmero

Meje katastrske občine in druge mejne linije

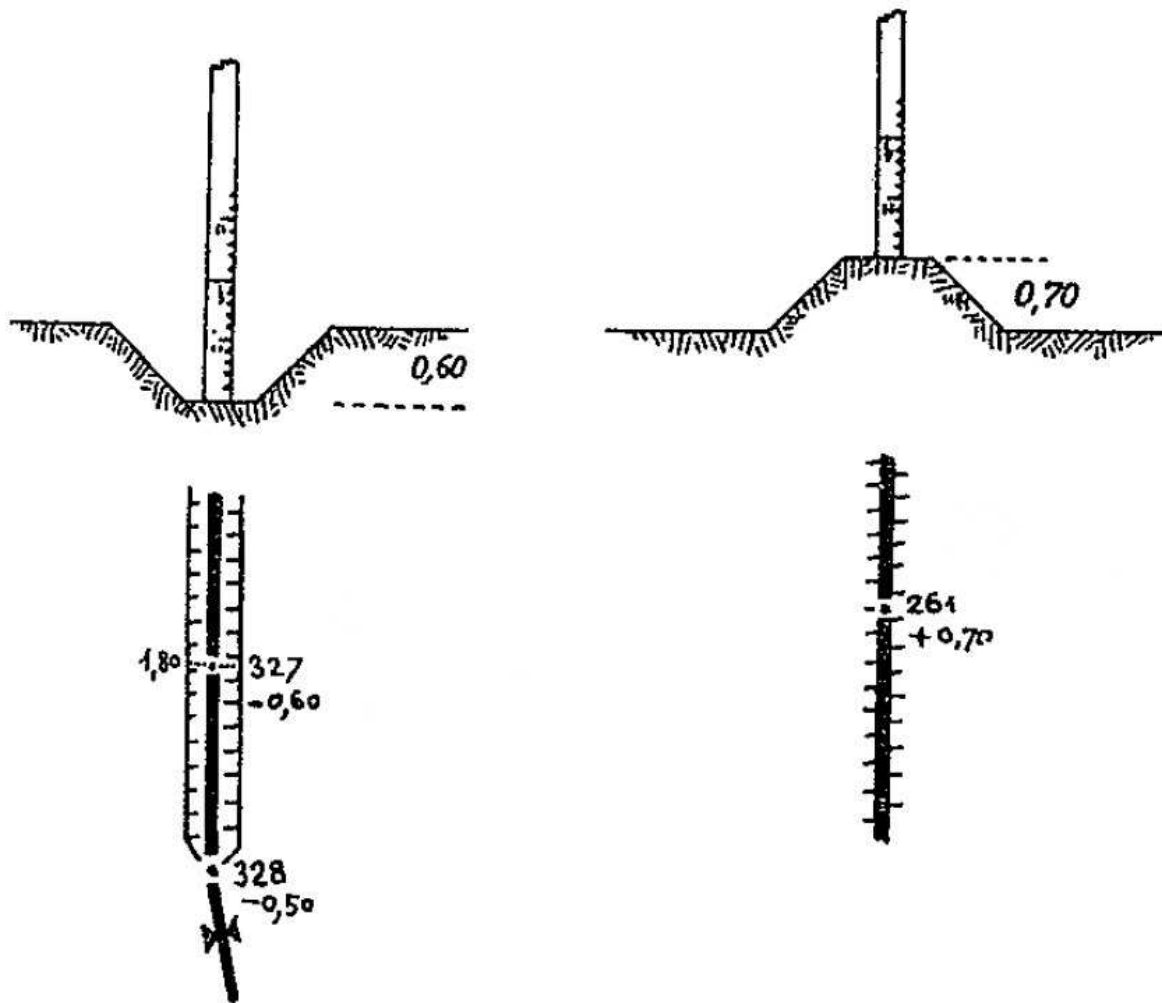
Izmera detajla se je izvajala ločeno po katastrskih občinah. Hkrati se je delala izmera za mejo katastrske občine in zapisnik o razmejitvi. Izmeriti so se morala vsa mejna znamenja, morala so biti

oštevilčena in označena v skici, kot so bila v zapisniku in označena s pripadajočim topografskim znakom. Vse meje so morale biti izmerjene na mejni liniji in tam kjer se je linija lomila. Na meji katastrske občine je bilo potrebno na skici detajla označiti smeri meje parcel v sosednji katastrski občini. Tam kjer je meja med katastrskima občinama potekala po sredini infrastrukturnega objekta (cesta, pot, železniška proga...) ali vodnega objekta (potok, reka, kanal...), se je moralo po celi dolžini izmeriti obe mejne linije objekta. Mejne linije se je izmerilo samo enkrat. Različna območja so se izmerila z različno metodo in natančnostjo, veljalo je pravilo, da se je vedno prevzelo podatke tiste izmere, ki je bila bolj natančna.

Parcelne meje

Mejne linije parcel so se izmerile na isti način kot meje katastrske občine. Mejne točke parcel so se lahko izmerile samo iz točk poligonske ali linijske mreže. Ko je meja potekala po ograji ali zidu, se ograja ali zid nista izmerila posebej, vendar se je površina prištela parceli, kateri je pripadala. Izmerile so se tiste točke ograje, ki so se navezovale na mejne linije, ograje pa se je označilo v skladu s topografskim ključem. Pri izmeri zidanih ograj je bilo potrebno odmeriti širino zidu in jo vpisati v skico detajla. Če se je izmera delala z običajno tahimetrijo je bila predpisana natančnost decimeter, v primeru ortogonalne izmere ali precizne tahimetrije pa je bila potrebna natančnost centimeter. Če so ograje zavzemale širok pas kot ga zavzema živa meja, se je izmerila sredina ograje.

Tam kjer je meja parcele potekala po sredini potoka, jarka ali nasipa so se morale izmeriti vse točke, kjer se je meja zlomila. V potoku ali jarku je mejo predstavljalo najgloblje mesto, pri nasipu pa sredina grebena. Zgornja meja širine parcele je že opisan, če je bila manjša se je izmerila samo sredina in se je označilo s primernim topografskim znakom. Če je bila izmera izvedena s tahimetrično metodo je bilo potrebno izmeriti globino in jo primerno označiti na skici.

Slika 4: Primer izmere jarka in nasipa (Pravilnik za državno izmero – 1958)

Ko je meja med dvema parcelama potekala po nasipu, jarku in ograji je bilo potrebno vse te kombinacije prikazati na skici detajla.

Kulturne meje

Kulturne meje so se izmerile kot linije in so se označile v skici. Dvorišče je bilo potrebno odmeriti, če je bila meja dvorišča določljiva. V parkih je bilo potrebno odmeriti vse poti, pri gozdnih poteh je bilo potrebno izmeriti obe strani poti. Gozdne parcele, ki so se izkoriščale je bilo treba ločiti po starosti dreves, pri sadnih nasadih pa po vrsti dreves. V skici je bilo potrebno s topografskimi znaki označiti ali je gozd listnat, iglast ali mešani. Potrebno je bilo označiti tudi območja gozda, ki so bila zaraščena s trnjem ali travo, ter območja, kjer se je gozd izsekala. V velikih gozdnih območjih je bilo potrebno približno vrisati meje vrste gozda.

Infrastrukturni objekti

Pri vseh infrastrukturnih objektih je bila izmera odvisna od merila načrta. Večje je bilo merilo načrta, bolj podrobno je bilo potrebno izmeriti infrastrukturni objekt. Določeno je bilo, da se izmeri objekt s profili na razdalji 50 m za merili 1 : 500 ali 1 : 1000, ter na razdalji 100 m za merili 1 : 2000 in 1 : 2500. Profile je bilo potrebno izmeriti bolj gosto na mestih, kjer infrastrukturni objekt ni potekal naravnost, vendar je zavijal z malo bolj ostro krivuljo.

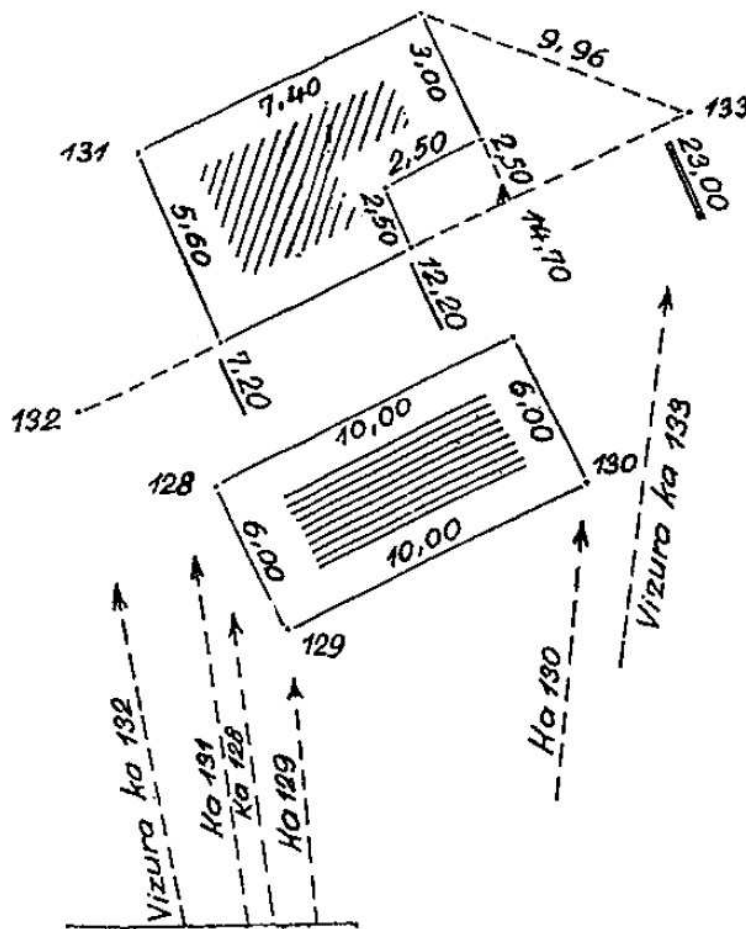
Zgradbe

Zgradbe so se morale izmeriti vsaka za sebe, razen v primeru skupnih linij zidov zgradbe. Zgradbe, ki so imele isto streho, vendar drugačno rabo je bilo tudi treba izmeriti vsako za sebe. Izmeriti je bilo potrebno vse lome zgradbe in vrisati topografski znak o rabi zgradbe. Pri zgradbah na stebrih je bilo potrebno izmeriti projekcijo zgradbe na površino zemljišča, stebri pa so se izmerili posebej, tako da so se lahko predstavili na načrtu.

Za izmero v večjih merilih so se morale izmeriti vse lomne točke zgradbe. V primeru, ko vogal zgradbe ni bila mejna točka, se je lahko konstruirala zgradba s pomočjo frontov ali odmerjanja od drugih izmerjenih točk, prav tako stopnišča, terase in vhodi v kleti. Taka izmera se je izvajala po principu ortogonalne metode, kjer je abscisa predstavljala front zgradbe.

Majhne lesene zgradbe ali zgradbe iz slabega materiala v katerih se ni stanovalo, se ni izmerilo. Prehodi na dvorišča pokriti s streho, ter prehodi skozi zgradbe so se izmerili posebej. Manjši paviljoni, hladilnice in kioski so se izmerili samo v primeru, da so imeli temelje iz trdega materiala.

Ko je bila izmera vseh vogalnih točk zgradbe zaradi težkega terena preveč zahtevna, se je izmera lahko izvedla s pomočjo izmerjenih podaljškov zgradbe in pripadajočih frontov.

Slika 5: Primer izmere s podaljški objektov in fronti (Pravilnik za državno izmero – 1958)

Zgradbe, ki so bile v času izmere še v izgradnji so se izmerile v primeru, da so bili temelji že pozidani. Ruševine so se izmerile v primeru, da so bile iz trdega materiala. Zapuščeni vojni objekti, kot so trdnjave in bunkerji so se izmerili kot ostale zgradbe. Na dvoriščih poleg zgradb je bilo potrebno izmeriti vodnjake in cisterne za vodo, za večja merila pa vse pregrade, kot so bazeni, stopnišča, terase, itd.

4.1.5.2 Izmera detajla z ortogonalno metodo – z abscisami in ordinatami

Pri izmeri z ortogonalno metodo se je morala v mestih uporabljati pentagonalna prizma za spuščanje vizure, za vse ostale terene je bila dovoljena uporaba tristrane prizme. Na strmih terenih, kjer ni bilo mogoče s spuščanjem vizure izmeriti preseka z merskim trakom, so si morali pomagati z običajnim grezilom. V ulicah, kjer je bilo veliko prometa in je bila otežena izmera ordinate, je bilo priporočljivo uporabljati kombiniran pribor, ki je vključeval dvostransko pentagonalno prizmo in razdaljemer. S

pomočjo razdaljemera se je izmerila samo dolžina ordinate, abscisa pa samo v primeru, ko je ni bilo mogoče izmeriti z merskim trakom.

V primerih, ko so bili na osnovni merski liniji prelomi, se je izmera izvedla od začetne točke do najbližjega preloma, ter potem naprej do vsakega naslednjega preloma in do končne točke. Del abscisne linije od podnožne točke za izmero ordinate do konca abscisne linije, po velikosti ni smel biti manjši od ordinate.

Detajlne točke so se lahko izmerile direktno ali posredno z različnimi kombinacijami. Direktna izmera je bila takrat, kadar se je merilo iz stranice poligonske ali linijske mreže. Posredna izmera pa je bila takrat, ko se je za začetno linijo vzela pomožna linija, kjer sta bili krajni točki direktno izmerjeni ali samo ena, ter je druga predstavljala točko stranice poligonske ali linijske mreže. Linijo, ki je bila določena z eno ali dvema posredno določenima točkama je bilo prepovedano vzeti za pomožno abscisno linijo.

Vsaka točka v kateri se lomi mejna linija in točke kjer se seka mejna linija, se je morala izmeriti direktno iz linije poligonske ali linijske mreže. To je veljalo tudi za pomembne objekte v mestu. Ostale detajlne točke pa so se lahko izmerile posredno.

Na nepozidanih območjih je bilo dovoljeno, da se izmerijo mejne točke, ki ležijo na pravi liniji s posredno metodo ali samo z abscisnim odmerjanjem. Taka izmera se je morala izvesti z abscisnim odmerjanjem v obe smeri ali v eno smer in z odmero frontov. Točki iz katerih se je izvajalo abscisno odmerjanje mejnih točk, sta morali biti zavarovani iz dveh strani izmere in iz dveh linij, ki sta morali biti vidni med sabo. Dolžina teh linij ni smela biti večja od 500 m. Podobno je veljalo v mestih, samo da dolžina linije ni smela biti večja od 100 m.

Dovoljeno odstopanje med abscisnim odmerjanjem naprej in nazaj je bilo:

- na nepozidanih območjih enako kot pri merjenju poligonskih stranic na tem terenu,
- v mestih enako kot pri merjenju poligonskih stranic z običajnim načinom za teren I. kategorije.

V primeru, ko neke mejne točke ni bilo mogoče izmeriti direktno zaradi prepreke, se je dovolilo, da se je to točko izmerilo v dveh delih izmere na abscisni liniji, tako da sta bila kota med abscisno linijo in mejno točko približno 45° . Iz tako dobljenega trikotnika, kjer so bile merjene vse dolžine stranic se je izračunalo absciso in ordinato točke.

Pri izmeri se je bilo potrebno ravnati po naslednjih navodilih:

- merjenje abscise se izvaja na jeklenem merskem traku, ki je napet po osnovni merski liniji,
- jeklen merski trak je moral biti napet z močno vrvjo med dvema železnima klinoma, ki sta morala biti zabita v zemljo. Na asfaltu ali betonu se je moral merski trak na koncih pritrditi z

večjim kamnom ali železom. Med izmero je bilo potrebno večkrat preveriti, če je trak še vedno na pravem mestu.

- V posebnih primerih, ko je bilo oteženo napenjanje traku, se je lahko izvajala izmera brez napetega merskega traku, predvsem kadar je bilo za izmeriti malo točk na veliki dolžini,
- merski trak se ne sme premakniti, dokler niso izmerjene vse točke, katerih ordinate so vezane na ta merski trak in dokler niso izmerjene vse fronte,
- na merskem traku se odčitavajo vrednosti abscise in se vpisujejo v skico pravokotno na abscisno linijo, na nasprotno stran ordinate,
- ordinata se označi s črtasto linijo približno pravokotno na absciso, ter se označi s primernim znakom iz topografskega ključa, dolžina ordinate pa se vpiše pravokotno nad ordinato,
- ko na eni ordinati leži več točk se v skico vpišejo tako, da je linija pisave pravokotna na ordinato, vrednosti po ene ordinate se podčrtajo enkrat, končno mero pa dvakrat,
- ordinate, fronti in prečne mere se izmerijo horizontalno, abscise pa se merijo po terenu,
- ordinate, fronti in prečne mere se merijo samo z jeklenimi merskimi trakovi ali merskimi latami,
- izmera detajla po ortogonalni metodi je zaključena, ko se po izmeri zadnje detajlne točke izmeri dolžina celotne abscisne linije, ta mera se vpiše pravokotno na abscisno linijo in se dvakrat podčrta, izmeri pa se tudi kontrolna meritev.

Pred začetkom izmere je bilo potrebno preveriti prizmo in ves pribor. Prizma je bila izpravna, če je bilo pri določitvi pravokotnice na dolžini 100 m odstopanje manjše od 12 cm glede na pravokotnico določeno s teodolitom. Komparirati je bilo potrebno tudi jeklene merske trakove.

Vse vrednosti pri ortogonalni izmeri so se morale vpisati v skico zaokrožene na centimeter, ne glede na merilo skice. V primeru, da je abscisna linija sekala mejno linijo pravokotno je bilo to potrebno označiti na skici s polkrogom.

Mejne in karakteristične točke so morale biti izmerjene iz najbližje linije, pod pogojem da ni velike razlike v dolžini ordinate.

Ko se mejne in karakteristične točke na noben način niso mogle izmeriti ortogonalno iz poligonske ali linijske mreže, je bila dovoljena izmera točk na sledeče načine:

- s presekom najmanj treh smeri iz pravilno razporejenih najbližjih geodetskih točk,
- s polarno metodo.

4.1.5.3 Izmera detajla s polarno metodo

Polarna metoda izmere se je izvajala s sledečimi instrumenti:

- trinitni tahimeter,
- navadni avtoredukcijski tahimeter,
- navadni in precizni razdaljemer,
- precizni avtoredukcijski tahimeter.

Postopek izmere

Zaradi navezave detajla na poligonsko mrežo, se je moralo opazovati smeri iz stojiščne točke na sosednje točke poligonske ali linijske mreže in to z istim položajem horizontalnega limba kot je bil pri izmeri. Za začetno smer je bilo potrebno izbrati tisto sosednjo točko poligonske ali linijske mreže, ki je bila od stojišča najbolj oddaljena in najboljše vidljiva. Začetna smer se je morala opazovati pred začetkom izmere, ostale smeri pa so se lahko opazovale pri nadaljnji izmeri detajla, kot so si po vrsti sledile. Vsi rezultati izmere so se morali vpisovati v tahimetrični zapisnik.

Ko se je merjenje horizontalnih kotov in izmera detajla izvajala ena za drugo pri enem postavljanju instrumenta na stojišču, se je moralo pred začetkom drugega postopka izmeriti horizontalni limb.

Med izmero se je moralo občasno preverjati rezultate, ki jih je dal instrument in sicer dolžine in višinske razlike. Preverjanje dolžine se je moralo izvesti najmanj enkrat v toku enega tedna, prav tako preverjanje višinske razlike, če se je izmera izvajala z avtoredukcijskim tahimetrom. To se je izvedlo na neko poligonsko stranico srednjega nagiba ali na neki označeni dolžini.

Pri izmeri s trinitnim tahimetrom je bilo potrebno na vsakem stojišču preveriti vertikalni odčitek in sicer pred začetno in končno vizuro. Navizirati je bilo potrebno vrh trasirke ali drugo točko na trasirki v obeh krožnih legah, vsota odčitkov pa je morala biti 360° oz. 400g.

Dolžine poligonskih stranic so se merile z merskim trakom ali preciznim optičnim instrumentom, višinske razlike pa s trigonometrijo.

Ob zaključku izmere detajla se je moralo nujno preveriti, da se instrument med izmero ni premaknil. To se je storilo tako, da se je pred koncem izmere naredilo kontrolno vizuro na začetno smer.

Rezultat se je moral vpisati v tahimetrični zapisnik. Če se je iz enega stojišča opazovalo veliko točk, se je morala ta kontrola izvajati na vsakih 40 – 50 izmerjenih detajlnih točk.

Dovoljena odstopanja med opazovanim horizontalnim kotom na začetku in na koncu izmere iz enega stojišča so bila sledeča:

- pri izmeri detajla s trinitnim tahimetrom, avtoredukcijskim tahimetrom ali navadnim razdaljemerom:

$$\Delta\beta \leq 4'$$

- pri izmeri detajla s preciznim avtoredukcijskim tahimetrom ali preciznim razdaljemerom:

$$\Delta\beta \leq 2'$$

Dovoljena odstopanja med opazovanim vertikalnim kotom na začetku in na koncu izmere iz enega stojišča so bila sledeča:

$$\Delta\alpha \leq 3'$$

Če se je med izmero ugotovilo, da so odstopanja večja od dovoljenih, se je morala celotna izmera iz tega stojišča ponoviti razen v primeru, ko se je lahko določilo od katere detajlne točke naprej so bila odstopanja prevelika. Takrat je bilo potrebno ponovno izmeriti samo točke od tam naprej.

Pri opazovanju smeri na poligonsko ali linijsko točko za izmero detajla, se je moralo vizirati na vertikalno postavljeno trasirko, prav tako potem za izmero detajla.

Opazovanja smeri in izmere vertikalnih kotov so se izvajala v prvi krožni legi, odčitke pa so zakroževali na minuto. Pri instrumentih z noniji je bilo potrebno u tahimetrični zapisnik vnesti podatke za oba nonija, če je bil na instrumentu kontrolni nonij, pa je bilo namesto drugega nonija potrebno vpisati tega. Na tistih instrumentih, kjer se je odčitavalo s pomočjo mikroskopa in kjer je zraven mikroskopa obstajala kontrolna črtica, je bilo potrebno odčitati tudi to.

Na vsakem stojišču instrumenta je bilo potrebno pred začetkom in po koncu izmere izmeriti višino instrumentna »i«. Višina se je morala izmeriti od točke na znamenju, kjer je bila določena nadmorska višina, pa do horizontalne osi daljnogleda. Merjenje se je izvajalo z merskim trakom, letvijo ali specijalnim priborom in na centimeter natančno. Višina instrumenta se je morala vpisati v tahimetrični zapisnik na predvideno mesto. Da se je med izmero poenostavilo računanje višinskih razlik, se je na začetku izmere vzdignilo horizontalno letev na višino instrumenta, pri vertikalni letvi pa je bilo potrebno dodatek letve povišati za en meter.

Pri izmeri mejnih točk je bilo letvo potrebno postavljati na sredino mejnega znamenja.

Med izmero se je lahko zgodilo, da se nekatere detajlne točke zaradi prepreke niso videle iz določenega stojišča. Dovoljeno je bilo, da se je premaknila letev od točke do stojišča ali vstran po loku, to pa se je moralo zabeležiti v tahimetrični zapisnik.

Dviganje vertikalne ali horizontalne letve nad detajlno točko oz. nad teren je bilo dovoljeno samo v primeru, ko se je letev lahko postavila na čvrsto podlago in v vertikalni položaj. Na trigonometričnih, poligonskih in linijskih točkah je bilo dviganje letve prepovedano.

Vsi odčitki na letvi so morali biti odčitani na milimeter. Pri trinitnem tahimetru je moral biti srednji odčitek aritmetična sredina zgornjega in spodnjega odčitka. Dovoljeno odstopanje je bilo 2 mm.

Detajlne točke, ki so bile izmerjene s polarno metodo, so se morale oštevilčiti z arabskimi številkami od 1 do 999 in potem ponovno naprej od 1, kot so si sledile pri izmeri.

Podatki o izmeri so se morali sproti na terenu vpisovati v tahimetrični zapisnik in vrisati v skico. Na prvo stran tahimetričnega zapisnika je bilo potrebno vpisati podatke o pregledu in rektifikaciji instrumenta, ter o določitvi multiplikacijske konstante »K«. V prvi stolpec tahimetričnega zapisnika se je moralo poleg številke stojišča vpisati višino instrumenta »i«, višino reperja naletvi »R«, številko skice, kjer se nahaja stojišče in datum izmere. V stolpec za pripombe se je moralo vpisati podatke o instrumentu in proizvajalcu, številka in velikost nonijskega podatka za horizontalni in vertikalni limb instrumenta, članih terenske ekipe in podatke o vremenu.

Obdelava izmerjenih podatkov

Obdelava izmerjenih podatkov se je morala izvesti na zapisniku, kjer so bili zapisani podatki izmere. Potrebno je bilo izračunati:

- horizontalne razdalje od stojiščne točke do detajlne točke,
- višinske razlike za detajlne točke, s pomočjo katerih se potem izračuna nadmorska višina detajlnih točk,
- nadmorske višine detajlnih točk.

Horizontalne in višinske razlike so se računale po istih enačbah, ki se jih je uporabljalo pri izračunu v poligonskih mrežah. Pri izmeri s trinitnim tahimetrom si je pri izračunu teh podatkov pomagalo s posebnimi tabelami. Izračun višinskih razlik in izračun nadmorskih višin so morali računsko kontrolirati, da se je dobilo prave rezultate in to potrditi s podpisom.

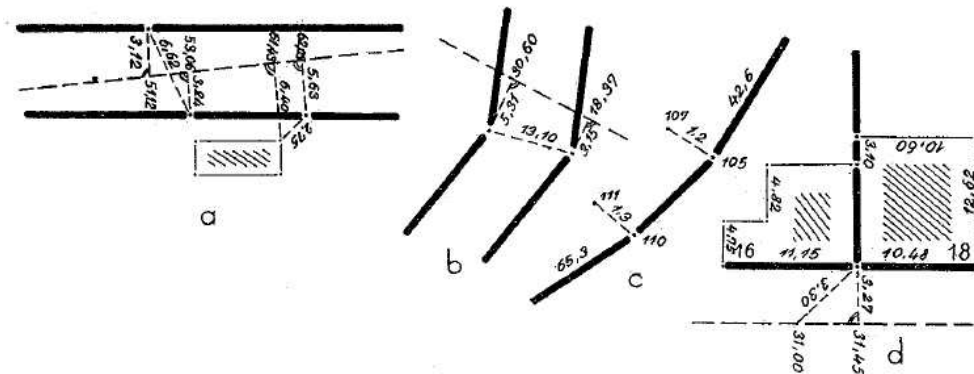
Kontrolna merjenja pri izmeri

Zaradi kontrole izmere in zmanjšanja možnosti napake, je bilo potrebno na terenu izmeriti fronte med različnimi točkami, predvsem na posestnih mejah, med mejnimi znamenji in razdalje do različnih naravnih in umetnih objektov.

Ta kontrolna merjenja so bila:

- prečno merjenje, ki povezuje dve prelomne točke dveh različnih linij, ki sta lahko posestne meje ali objekta,

- pri ortogonalni izmeri se kontrolno izmeri razdalje do abscisne osi, ki se vzamejo na najbližji cel meter na merskem traku.

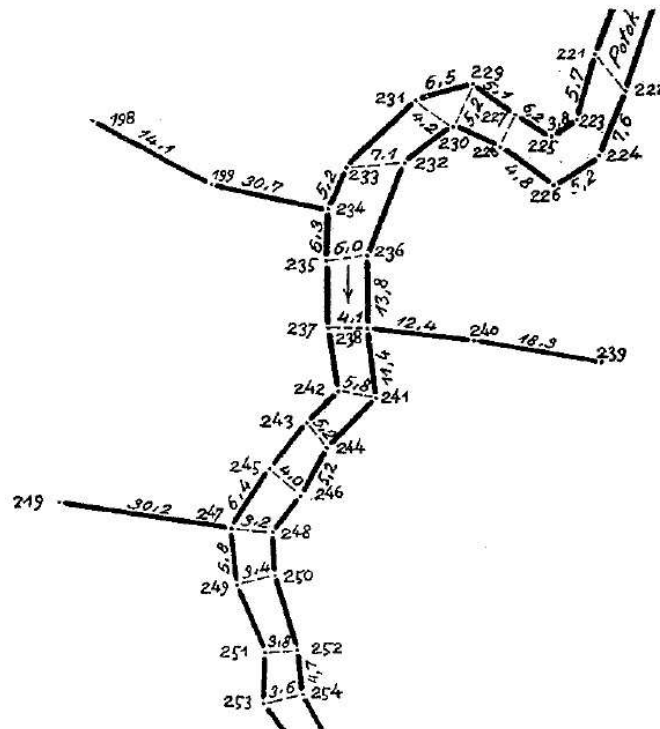
Slika 6: Prikaz izmere kontrolnih merjenj (Pravilnik za državno izmero – 1958)

V mestnih predelih, naseljih in industrijskih območjih so se morali izmeriti vsi fronti posestnih mej.

Na izven-mestnih in podeželskih območjih, kjer so bile parcelne meje pravokotne med sabo in so bili prečni fronti merjeni abscisno, se je izmerilo samo prvi in zadnji vzdolžni front.

Pri ozkih in dolgih parcelah so se morali izmeriti prečni fronti, vzdolžni fronti pa tisti na koncu parcele, vse ostale točke se izmerijo s prečnim odmerjanjem.

Ozke in vijugaste potoke in poti je bilo potrebno s fronti kontrolirati na tromejah, v točkah vidnega preloma, na ostalih točkah pa samo prečno do nasprotno ležeče točke.

Slika 7: Primer izmere vijugastega objekta (Pravilnik za državno izmero – 1958)

Ko nekega fronta ni bilo mogoče izmeriti zaradi terenske ovire, se je moralo s prečnim odmerjanjem, s pomožnimi točkami ali izmere iz druge linije kontrolirati izmero.

Fronti so se morali izmeriti horizontalno, razen tam kjer strm teren tega ni omogočal, se je lahko izmerilo poševno dolžino in se to označilo na skici. Za te poševne razdalje je morala biti izmerjena višinska razlika, da se je lahko potem naknadno reduciralo fronte na horizontalno ravnino.

Dolžine frontov so se morale v skico vpisati zraven linije in vzporedno z njo, če je le možno, na sredino linije. Vpisati morajo biti na centimeter natančno pri ortogonalni izmeri, izmeri s preciznim razdaljemerom in s preciznim avtoredukcijskim tahimetrom. Na decimeter natančno so morali biti vpisani pri izmeri s trinitnim tahimetrom in običajnim avtoredukcijskim tahimetrom.

5 TEMELJNI ZAKON O IZMERITVI ZEMLJIŠČ IN ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1965

Temeljni zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru ima veliko skupnih lastnosti s prejšnjimi zakoni, objavljen pa je bil leta 1965. Novost je bila ta, da je zakon delil zakonodajo na topografsko in katastrsko izmero.

Z izmero zemljišč so se morali pridobiti podatki za horizontalni in višinski prikaz celotnega ozemlja Jugoslavije, da so se lahko uporabili za gospodarske, tehnične, znanstvene in upravne namene. Na podlagi izmere se je delal zemljiški kataster. Za izmero zemljišč in zemljiški kataster je v celi državi veljal enoten sistem in postopek, ki je bil določen s tem zakonom in s predpisi, ki so bili izdani na njegovi podlagi.

Zemljiški kataster je obsegal:

- katastrsko klasifikacijo in bonitiranje zemljišč,
- razgrnitev določenih podatkov izmere in katastrske klasifikacije zemljišč na vpogled,
- izdelavo katastrskega operata.

Osnovna enota zemljiškega katastra je bila še vedno katastrska občina. Za zagotavljanje natančnosti izmere je bilo še vedno predpisano, da morajo vsi lastniki in uporabniki zemljišč na svoje stroške z vidnimi in trajnimi mejniki označiti svoje meje zemljišč. Prav tako so morali biti podatki o izmeri katastrske občine razgrnejni na vpogled in zoper njih je bila možna pritožba.

Zakon je tudi definiral, kako se uporablja na območjih, kjer še ni bila opravljena izmera in sicer tako, da se tam uporablja popisni kataster.

Zvezni izvršni svet je bil pooblaščen, da izda natančnejše predpise o vsebini, delovnih metodah, stopnji natančnosti, načinu izmere, vzdrževanju in o zaščiti mejnikov in drugih označb izmere.

5.1 Uredba o izdelavi izmeritve in zemljiškega katastra in njenem vzdrževanju – 1967

Uredba je izšla leta 1967 in sicer na podlagi Temeljnega zakona o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru. Izdelava izmere zemljiškega katastra je morala biti v skladu z zemljiško izmero.

Za zemljiški kataster je bilo značilno (Ferlan, 2005):

- pojavljati so se začele geodetske delovne organizacije, ki so lahko opravljale katastrsko izmero,
- pri vzdrževanju je bil predpis obveznega izdelovanja elaborata,
- obvezna prijava spremembe kulture v roku 30 dni,
- vse spremembe, opravljene po prijavah do 1. decembra, so morale biti do 15. februarja izvedene v operatu zemljiškega katastra,

- varovanje izmeritvenih zanmenj in mejnikov in
- lastniki zemljišč so morali biti seznanjeni z vsemi geodetskimi točkami na svojem zemljišču.

Na podlagi te Uredbe je bil izdan Pravilnik o tehničnih predpisih za izdelavo izvornikov načrtov in za določanje površin parcel pri izmeritvi zemljišč (UL SFRJ, št. 8/70). Pravilnik je določal metode izdelave in vzdrževanja katastrskih načrtov, na novo je bil predpisan zajem katastrske vsebine, veliko poudarka je bilo na novi izmeri in natančnosti grafičnih katastrskih in topografskih načrtov.

5.1.1 Pravilnik o tehničnih predpisih za izdelavo izvornikov načrtov in za določanje površin parcel pri izmeritvi zemljišč– 1970

Pri vzdrževanju katastra je bilo največ težav z obstojnostjo katastrskih načrtov. Problem je bil predvsem s skrčki in raztezki materiala, na katerega je bil katastrski načrt nanešen. Uvedli so se novi materiali za katastrske načrte, veliko pozornosti pa je bilo namenjeno izboljšavi za reprodukcijo načrtov.

Pravilnik je bil povzetek vseh praktičnih dognanj v tem obdobju in je veljal za katastrske načrte nove izmere (merila 1 : 5000, 1 : 2500, 1 : 1000 ...). Na novo so bili predpisani zajem katastrske vsebine (zemljišča različnih katastrskih kultur in objekti) pri izmeri in uvajanju sprememb v grafične katastrske načrte (Ferlan, 2005).

V primeru nove izmere je bilo potrebno posnete točke nanesti na načrt s priborom za kartiranje, ki je imel pikirno iglo in sicer se je točka označila z vbodom igle. Določeno je bilo, da so morale biti posnete točke, ki so bile v zapisniku tudi na načrtu označene z isto številko.

Ko se je računalo pravokotne koordinate detajlnih točk, so morale biti oštevilčene z zaporednimi številkami, v primeru obstoječega oštevilčenja na detajlnih skicah, pa so se prevzele iste številke. Za izračun točk, ki so bile izmerjene z ortogonalno ali polarno metodo so obstajali različni trigonometrični obrazci. Predpisana so bila pravila in dovoljena odstopanja za nanašanje detajla, ki je bil izmerjen z ortogonalno ali polarno metodo.

Predpisana so bila pravila za izdelavo terenskih izvornikov, za razdelitev listov, za materiale za podlago, za risanje in pisanje po načrtih, za opise lista načrta in za stike med listi različnih meril.

Podrobno je bilo določeno oštevilčenje parcel, določeni so bili površinski minimumi za določitev nove parcelne številke, na zemljišču istega lastnika. Ta parcelni minimum je bil 200 m². Vsa nerodovitna območja, infrastrukturni objekti in vode so morali imeti svoje parcelne številke. Vrstni red pri oštevilčenju parcel je bil določen.

Posebno mesto v pravilniku ima določanje površin. Površina parcele je zelo pomemben podatek, ker je od nje odvisna višina davka. Določeno je bilo, da se je izračun površin lahko začel izvajati potem, ko so bili izdelani načrti in detajlne skice. Obstajalo je več metod izračuna površin.

6 ZAKON O ZEMLJIŠKEM KATASTRU – 1974

Zakon o zemljiškem katastru iz leta 1974 je predpisoval, da se evidentirajo sledeči podatki o zemljiščih (Ferlan, 2005):

- nosilci stvarno-pravnih pravic na zemljiščih,
- lega, oblika, površina, vrsta rabe, katastrski razred, katastrski dohodek, rodovitnost in proizvodna sposobnost zemljišča,
- posebni režimi uporabe in razpolaganja z zemljišči, ki so določeni s predpisi družbenopolitičnih skupnosti ter
- pripadnost zemljišča statističnim okolišem.

Zemljiški kataster je dobil nove naloge in sicer povezovanje prostorskih podatkov, vendar pa režimi uporabe in razpolaganja z zemljišči v takratnem zemljiškem katastru niso nikoli zaživele.

Vsa dela povezana z zemljiškim katastrom so opravljali občinski geodetski organi in Geodetska uprava SR Slovenije razen tistih zadev, ki so jih glede na zakon lahko opravljale geodetske organizacije združenega dela.

Parcela je bila določena kot osnovna enota za vodenje podatkov v zemljiškem katastru. Katastrska občina je temeljna teritorialna enota za vodenje zemljiškega katastra, katastrski okraj pa je bil temeljna teritorialna enota za katastrsko klasifikacijo zemljišč.

V zemljiški kataster so se morali kot nosilci stvarno – pravnih pravic na posameznih zemljiščih evidentirati njihovi lastniki ali uporabniki, vendar le na podlagi stanja v zemljiški knjigi ali na podlagi sklepa sodišča.

Zemljišča so se evidentirala v zemljiškem katastru glede na njihovo dejansko vrsto rabe in sicer kot:

- katastrske kulture, če se uporabljajo ali če so namenjena za kmetijsko in gozdno proizvodnjo,
- zemljišča pod gradbenimi objekti,
- zelene površine,
- nerodovitna zemljišča.

Katastrske kulture so bile naslednje:

- njive,
- vrtovi,
- plantažni ali ekstenzivni sadovnjaki,
- vinogradi,
- travniki ali barjanski travniki,
- pašniki,

- gozdovi,
- trstičja,
- hmeljišča in
- gozdne plantaže.

Vpisi in vpisi v zemljiški kataster so se lahko izvedli samo na podlagi elaborata, katerega vsebina je bila določena s tem zakonom.

6.1 Ugotavljanje in zamejničenje posestnih mej

Meja med parcelama različnih lastnikov ali uporabnikov (posestna meja) se je ugotavljala v mejno ugotovitvenem postopku (v nadaljevanju MUP) pod pogojem, da se ne ugotavlja v sodnem postopku. Meja med parcelama različne vrste rabe istega lastnika se je ugotavljala po dejanskem stanju v naravi.

Ugotavljanje in zamejničenje posestnih mej parcel se je v MUP moralo opraviti:

- pred izvedbo nove zemljiško – katastrske izmere,
- pred izvedbo parcelacije zemljišč v postopku vzdrževanja zemljiškega katastra, če meje še niso bile dokončne,
- kot samostojni postopek na zahtevo lastnika.

V MUP so se ugotavljale in zamejničile:

- posestne meje, ki so bile že evidentirane v zemljiškem katastru, če niso bile v MUP ali sodnem postopku že prej določene,
- posestne meje, ki so obstajale v naravi, nikoli pa niso bile evidentirane v zemljiškem katastru,
- posestne meje, ki so se na novo določile zaradi prometa z nepremičninami, dedovanja, sporazuma med lastniki o izravnavi meje, menjave zemljišč itd.

Posestne meje, ki se niso na novo določile, so se ugotovile po nespornem poteku v naravi, razen meje, ki so bile že evidentirane v zemljiškem katastru. Za že evidentirane meje se je moralo upoštevati tudi stanje evidentirano v zemljiškem katastru.

Postopek nove določitve posestnih mej danes imenujemo parcelacija, takrat pa je bila parcelacija splošen pojem za delitev parcele na dva ali več delov. Izraz parcelacija se je uporabljal le v postopkih vzdrževanja zemljiškega katastra. Posestne meje so se v tem primeru ugotovile po njihovi predhodni določitvi v naravi, ki je morala biti v skladu s pogoji, ki so jih določili lastniki zemljišč ali v skladu s pogoji določenimi v aktih, ki so bili podlaga za njihovo ustanovitev.

Novo določene meje na podlagi raznih odločb v zvezi z razlastitvijo, odločb o uvedbi komasacijskega postopka, odločb o arondaciji kmetijskih zemljišč in veljavnih načrtov za urejanje prostora, se niso ugotavljale v mejno ugotovitvenem postopku. Nove posestne meje so se morale v naravi določiti v

skladu s pogoji, ki so bili določeni v odločbah in načrtih, ki so bili osnova za njihovo ustanovitev. Določitev in zamejničenje novih posestnih mej se je morala izvesti v naravi, lastniki pa so morali biti o tem obveščeni 8 dni pred izvedbo. Za tako določene nove meje je uradna oseba, ki je vodila postopek, sestavila zapisnik, ki so ga lahko podpisale vse stranke v postopku. Nenavzočnost pravilno vabljenih lastnikov ali njihovo nesoglasje ni zadržalo postopka za izvedbo sprememb v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi.

Obnova MUP je bila možnost, ko so bile meje v naravi uničene, poškodovane ali samovoljno premeščene. V tem primeru je lahko lastnik ali uporabnik dal zahtevo za obnovitev meje na podlagi predhodnega elaborata MUP.

6.1.2 Pravila za ugotavljanje in določanje posestnih mej parcel

Ob ugotavljanju posestnih mej se je obstoječe stanje v zemljiškem katastru in v zemljiški knjigi upoštevalo pri izdelavi zemljiškega katastra, če se opravi brez vzporedne obnove zemljiške knjige.

Ko se je izdeloval zemljiški kataster vzporedno z zemljiško knjigo, se ob ugotavljanju posestnih mej ni upoštevalo obstoječe stanje v navedenih evidencah. Nosilci pravic na parcelah so se v tem primeru prevzeli iz poizvedbenih zapisnikov, ki so bili sestavljeni ob razgrnitvi podatkov za potrebe obnove zemljiške knjige.

Obstoječe stanje se je upoštevalo po naslednjih navodilih:

- kot nosilec pravice na parceli se vpiše tisti, ki je vpisan v zemljiški knjigi,
- posestne meje parcele se ugotovijo po njihovem nespornem poteku v naravi in se uskladijo s stanjem posestnih mej v zemljiško – katastrskem načrtu, v primeru da je obstajalo novejšo stanje v parcelacijskih elaboratih in je bilo izvedeno v zemljiški knjigi v načrtih pa ne, se je stanje uskladilo s parcelacijskimi elaborati.
- Če se je z usklajevanjem ugotovilo odstopanje med potekom meje v naravi in mejo v zemljiško – katastrskem ali parcelacijskem načrtu, je bil postopek sledeč:
 - ko je bilo ugotovljeno, da je odstopanje posledica napačnega ali nenatančnega vrisa parcele, se je za novo stanje vzel nesporen potek meje v naravi, obstoječe vrisana meja pa je postala neveljavna,
 - ko je bilo ugotovljeno odstopanje zaradi sprememb, ki niso bile izvedene v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi, se je meja ugotovila po nespornem poteke v naravi, hkrati pa se je evidentirala tudi meja glede na zemljiško – katastrski načrt, del zemljišča med mejama pa je postal nova parcela, na kateri je bil nosilec pravic lastnik parcele iz katere je nastala.

6.1.3 Pravila za ugotavljanje posestnih mej nove izmere

Pred novo zemljiško – katastrsko izmero so se morale v mejnem ugotovitvenem postopku ugotoviti vse meje na območju izmere. Meje izmeritvenega območja so morale potekati po mejah parcel.

Meje parcel, ki so potekale po zunanjem območju izmere se niso smele spreminjati, tudi če se je z novo izmero dobil drugačen zaris.

Tam kjer zemljiškega katastra še ni bilo izdelanega, se je ugotovilo meje po njihovem nespornem poteku v naravi. Ko zaradi nesoglasja lastnikov ali nenavzočnosti ni bilo mogoče določiti nespornega poteka meje, se je do odprave nesoglasja evidentirala uživalna meja ali pa sredina med dvema uživalnima mejama.

6.1.4 Pravila za ugotavljanje posestnih mej ob vzdrževanju zemljiškega katastra

Vse izvedbe sprememb obstoječih in določitev novih posestnih mej so se opravile v postopku vzdrževanja zemljiškega katastra s parcelacijo zemljišč. Za parcelacijo zemljišč so se štela vsa terenska geodetska dela, s katerimi se je v naravi izvedla sprememba obstoječih posestnih mej oziroma so se vzpostavile nove posestne meje.

Posestne meje parcele, ki se je s parcelacijo zemljišč delila na dva ali več delov, so se morale v mejnem ugotovitvenem postopku ugotavljati po naslednjih pravilih:

- če se je obstoječa parcela delila na dva ali več delov z odtujitvijo vseh novih parcel, so se morale ugotoviti vse posestne meje obstoječe parcele,
- če se je od obstoječe parcele odtujil le njen del, so se morale ugotoviti vse meje obstoječe parcele samo v primeru, ko je del, ki je ostal v lasti obstoječega lastnika ni bil večji od 0,3 hektarja,
- ob parcelaciji zemljišč za gradnjo so se lahko ugotovile samo posestne meje novega dela parcele, ki je bil namenjen za gradnjo,
- ko se je s parcelacijo odtujil del zemljišča v splošni rabi, so se ugotovile meje samo na delu, ki se je odtujil,
- pri parcelaciji novozgrajenih ali rekonstruiranih prometnic ali regulirane vodne površine se je ugotovila le mejna črta med prometnico in ostalimi zemljišči,
- posestne meje, ki so imele nesporen potek v naravi in niso bile del parcelacije se v zemljiško – katastrskem operatu niso spreminjale,
- ko so se ugotovile posestne meje samo za odtujeni del, se je površina preostalega dela parcele izračunala kot razlika med površino, ki je bila vpisana in med površino odtujenega dela parcele.

6.2 Izvedba mejno ugotovitvenega postopka

Meje parcel, ki so bile ugotovljene v MUP, sodnem postopku ali z različnimi odločbami, so morale biti geodetsko izmerjene in izvedene v zemljiško – katastrskem operatu. MUP se je izvajal na terenu in sicer v sodelovanju s strankami v postopku, ki so bili lahko lastniki, uporabniki ali pooblaščenici. Stranke v postopku so morale biti vabljeni s povratnico osem dni pred začetkom postopka.

V vabilu je moralo biti navedeno naslednje:

- številka in vrsta rabe parcele v postopku in katastrska občina v kateri leži parcela,
- datum in čas postopka,
- poziv, da vabljeni lastniki označijo potek posestnih meja z lesenimi količki ali drugimi znamenji, če ni možno drugače,
- opozorilo, da so potrebna pooblastila za zastopanje v postopku,
- kakšne bodo posledice zaradi morebitnega nesodelovanja v postopku.

S soglasjem vseh navzočih strank so se na terenu ugotovile in zamejničile mejne točke na mejah parcel. Po koncu terenskega postopka je morala uradna oseba, ki je vodila postopek sestaviti ugotovitveni zapisnik, ki so ga podpisale vse stranke v postopku. Zapisnik je bil potem podlaga za evidentiranje posestnih mej v zemljiškem katastru in v zemljiški knjigi.

Zapisnik je moral poleg splošne vsebine vsebovati še naslednje:

- naziv katastrske občine,
- številko parcele, za katero so se soglasno ugotovile vse posestne meje,
- navedbo posestnih mej, ki se niso mogle ugotoviti zaradi nesoglasja med mejaši ali nenavzočnosti mejašev,
- podatke o zamejničenju meje in navedeno, če ni bilo izvedeno,
- navedbo posestnih mej, ki so bile orientacijsko prevzete iz zemljiško – katastrskega operata,
- ugotovitev o seznanitvi strank v postopku s skico,
- navedba, da so bili lastniki ali uporabniki parcel, katerih meja ni bila ugotovljena s soglasjem, pozvani, da sprožijo sodni postopek za določitev meje.

V primeru, ko se v MUP – u ni doseglo soglasje med strankami v postopku je uradna oseba, ki je vodila postopek pozvala stranke, da v 30 dneh sprožijo sodni postopek za ugotovitev posestne meje. Če v navedenem roku ni bil sprožen sodni spor, se je meja ugotovila glede na obstoječe podatke zemljiškega katastra.

Takrat, ko se samo posamezne stranke v postopku niso udeležile obravnave na terenu in je bilo dokazano pravilno vabljenje, se je posestna meja ugotovila na podlagi izjav prisotnih strank. Neudeležene stranke je potem uradna oseba morala pozvati, da v določenem roku podpišejo

ugotovitveni zapisnik v uradnih prostorih. Če zapisnika niso podpisali se je moralo pozvati k sprožitvi sodnega spora, kot v primeru nesoglasja. Ko se pozvane stranke niso odzvale na vabilo, se je posestna meja ugotovila na podlagi izjav strank, ki so sodelovali v postopku.

Ko se na vabilo na MUP ni odzvala nobena stranka v postopku, vabljeni pa so bili dokazano pravilno, se je posestna meja ugotovila tako, da se je prevzela iz podatkov obstoječega katastra.

Na območjih, kjer še ni bilo izdelanega zemljiškega katastra se posestna meja ni mogla prevzeti iz obstoječega katastra, vendar se je ugotovila v približnem poteku in sicer s poizvedovanjem na terenu ali na kakšen drug način. Če potek meje ni bilo mogoče določiti niti približno, se posestna meja ni ugotovila.

Vsaka ugotovitev meje na podlagi obstoječega zemljiškega katastra v mejno ugotovitvenem postopku ali na podlagi enostranskih izjav oz. poizvedovanj, ni posegala v lastninske in druge pravice strank v postopku.

Sodišče je moralo o vseh dokončnih odločitvah glede posestnih mej obvestiti pristojni občinski geodetski organ.

Označitev meje je bila obvezna, če se je ugotovila v mejno ugotovitvenem ali v sodnem postopku. Posestna meja se je morala zamejničiti s trajnimi znamenji, ki jih je bilo prepovedano uničevati, poškodovati ali samovoljno premeščati.

MUP je vodil občinski geodetski organ, po pooblastilu pa ga je lahko izvajala tudi geodetska organizacija.

6.3 Prenos posestnih mej v naravo po podatkih zemljiškega katastra

Prenos posestnih mej v naravo po podatkih zemljiškega katastra se je lahko izven sodnega postopka izvedel samo na zahtevo lastnika ali uporabnika, pod naslednjimi pogoji:

- da za te posestne meje ni v teku sodni postopek,
- da so vse stranke v postopku pisмено izjavile, da se posestna meja vzpostavi po podatkih zemljiškega katastra,
- da za območje parcele v postopku obstajajo zanesljivi numerični podatki predhodnih izmer ali da so obstoječi zemljiško – katastrski načrti dovolj zanesljivi, da je na njihovi podlagi mogoče vzpostaviti posestno mejo v predpisani dopustni natančnosti.

6.4 Pravila za zamejničenje posestnih mej

Posestne meje so se morale zamejničiti s trajnimi mejnimi znamenji razen meje, ki so potekale po ograjah, robovih stavb ali drugih stalnih objektov. Take meje so bile zamejničene s samim objektom.

Za zamejničenje so se lahko uporabljali naslednji tipi mejnih znamenj:

- betonski steber dimenzije 10 X 10 X 40 cm z vklesanim križem,
- obdelani kamen dimenzije 10 X 10 X 40 cm z vklesanim križem,
- železni klin dolžine najmanj 10 cm in profila najmanj 2 cm,
- kovinski čep,
- v steni vklesan križ dimenzije 5 X 5 cm in 1 cm globine.

Mejna znamenja so morala biti zabita ali vkopana v ravnini z obstoječim terenom, razen v gozdu so morala biti 10 cm nad zemljo, postavljena pa so morala biti na vseh lomnih točkah posestne meje.

Ko je bila oddaljenost med dvema mejnima znamenjima večja od 500 m, so se morala vmes postaviti dodatna znamenja.

Posestna meja, ki je potekala po ograji, živi meji ali sredini jarka, se je morala označiti z betonskim stebri ali obdelanimi kamni. Jarek se je označil na obeh straneh.

6.5 Skica označitve mej

Po opravljeni označitvi mej v naravi se je morala izdelati skica zamejničenja (v nadaljevanju skica). Skica je bila uradni dokument o poteku posestne meje v naravi, o legi mejnih točk in o vrsti na njih postavljenih mejnih znamenj. Skica je bila obvezna priloga zapisniku o ugotovitvi posestnih mej. Skica je morala biti izrisana s črnim ali rdečim tušem, odvisno od statusa mej in parcel.

Zaradi zavarovanja o legi mejnih točk so se morale izmeriti razdalje med sosednjimi mejnimi točkami (v nadaljevanju fronte) in za vsako mejno točko še razdalja med njo in drugo stalno točko v naravi (v nadaljevanju prečna mera). Stalna točka je morala biti prikazana na skici in izmerjena z isto natančnostjo kot mejne točke.

Navodila za izmero front in prečnih mer:

- merijo se horizontalno ali poševno po terenu, poševno mero je bilo treba označiti v skici s črko p v oklepaju zraven podatka o razdalji,
- če je bil teren zahteven ali je bila predolga razdalja med mejnima točkama, se je lahko merjenje frontov izpustilo, vendar sta morali biti za vsako mejno točko izmerjeni dve prečni meri,
- prečne mere so se merile približno pravokotno na potek posestne meje,
- fronte in prečne mere so se morale ustrezno zapisati v skico zamejničenja v metrih in centimetrih.

Skica zamejničenja je morala obsegati naslednje podatke:

- številko parcele in njeno lego glede na sosednje parcele,
- potek posestnih mej in lego mejnih točk z označbo,
- fronte in prečne mere,
- podatke o lastnikih, uporabnikih in dejanskih uživalcih parcel,
- katastrsko občino in številko lista detajla,
- datum izdelave skice in podpis uradne osebe, ki je skico izdelala.

Soglasno ugotovljena meja se je morala v skico vrisati s polno neprekinjeno črto debeline 0,5 mm. Vse ostale meje pa so se vrisala s črtkasto ali tanjšo črto.

Mejna znamenja so se morala v skico vrisati z naslednjimi znaki:

- betonski steber in obdelani kamen v obliki kvadrata stranice 2 mm,
- železni klin v obliki kroga premera 2 mm,
- kovinski čep v obliki kroga premera 2 mm, s pripisom črk »k č« na zunanji strani,
- v steni vklesan križ v obliki enakostraničnega trikotnika stranice 2 mm,
- lomne točke po robovih ograje, stavbe ali strehe v obliki pike debeline 0,3 mm.

Nove posestne meje in nove parcele so se morale vrisati v skico z rdečim tušem.

V skico, kjer so bile vrisane nove posestne meje, je bilo potrebno vpisati tudi:

- dejansko vrsto rabe zemljišča, katastrsko kulturo in kategorijo zemljišča,
- številke sosednjih parcel in podatke o njihovih lastnikih ali uporabnikih,
- z rdečim tušem podatke o predvidenem novem lastniku ali uporabniku.

Skica se je lahko uporabila kot izmeritvena skica, če postopka vodi ista oseba.

Merilo skice je moralo biti izbrano tako, da je bila zagotovljena preglednost, praviloma je bilo to v približnih merilih 1:500 ali 1:1000.

Naknadno v skico ni bilo dovoljeno vrisovati ali vpisovati podatkov, razen v izrednih primerih.

Skice so se morale trajno hraniti v zbirki listin zemljiškega katastra.

6.6 Izdelava zemljiškega katastra

Navodila za izdelavo zemljiškega katastra so podobna, kot v prejšnjem zakonu. Razlika pa je bila ta, da so morali biti podatki v zemljiško – katastrskem operatu ločeni na:

- podatke, ki so predstavljali osnovo za vodenje evidenc o nepremičninah in za določanje prispevkov in davkov (lastninsko – davčni katastrski operat),
- ostale podatke (prostorski katastrski operat).

6.7 Vzdrževanje zemljiškega katastra

Za vzdrževanje je skrbela občina, opravljal ga je občinski geodetski organ.

Lastniki oziroma uporabniki so morali prijaviti vsake spremembe v vrsti rabe zemljišča in spremembo, ki je vplivala na katastrski razred v tridesetih dneh od nastale spremembe.

Sodišča so bila dolžna sproti pošiljati geodetskemu organu sklepe, ki so vplivali na katastrski operat.

Spremembe posestne meje so se ugotovile in izvedle v zemljiško katastrskem operatu na zahtevo lastnika ali uporabnika, po sklepu sodišča ali po odločbi pristojnega občinskega upravnega organa.

Postopek parcelacije zemljišča se je izvajal kot sprememba posestne meje parcele. Posestne meje, ki so bile zajete v parcelacijo so se morale predhodno ugotoviti v mejno ugotovitvenem postopku. Stroške za parcelacijo je moral poravnati tisti, ki je vložil zahtevo, razen če je sodišče v postopku odločilo drugače.

Stroške parcelacije v primeru razlastitve za izgradnjo državne infrastrukture je moral kriti investitor, elaborat parcelacije zemljišč pa je moral oddati v roku enega leta po končani gradnji. Občinski geodetski organ je bil dolžen sproti seznanjati sodišče o spremembah oštevilčbe, posestne meje, površine in vrste rabe parcele.

6.8 Evidenca o posestnih mejah

Občinski geodetski organ je moral voditi uradno evidenco o posestnih mejah parcel, ki so bile predmet mejno ugotovitvenega ali sodnega postopka.

7 PRIMERI ELABORATOV

7.1 Elaborat iz leta 1935

Na sliki 8 je predstavljen elaborat iz leta 1935, ki je izdelan na podlagi Zakona o katastru zemljišč in Pravilnika za vzdrževanje katastra v občinah, obeh iz leta 1929.

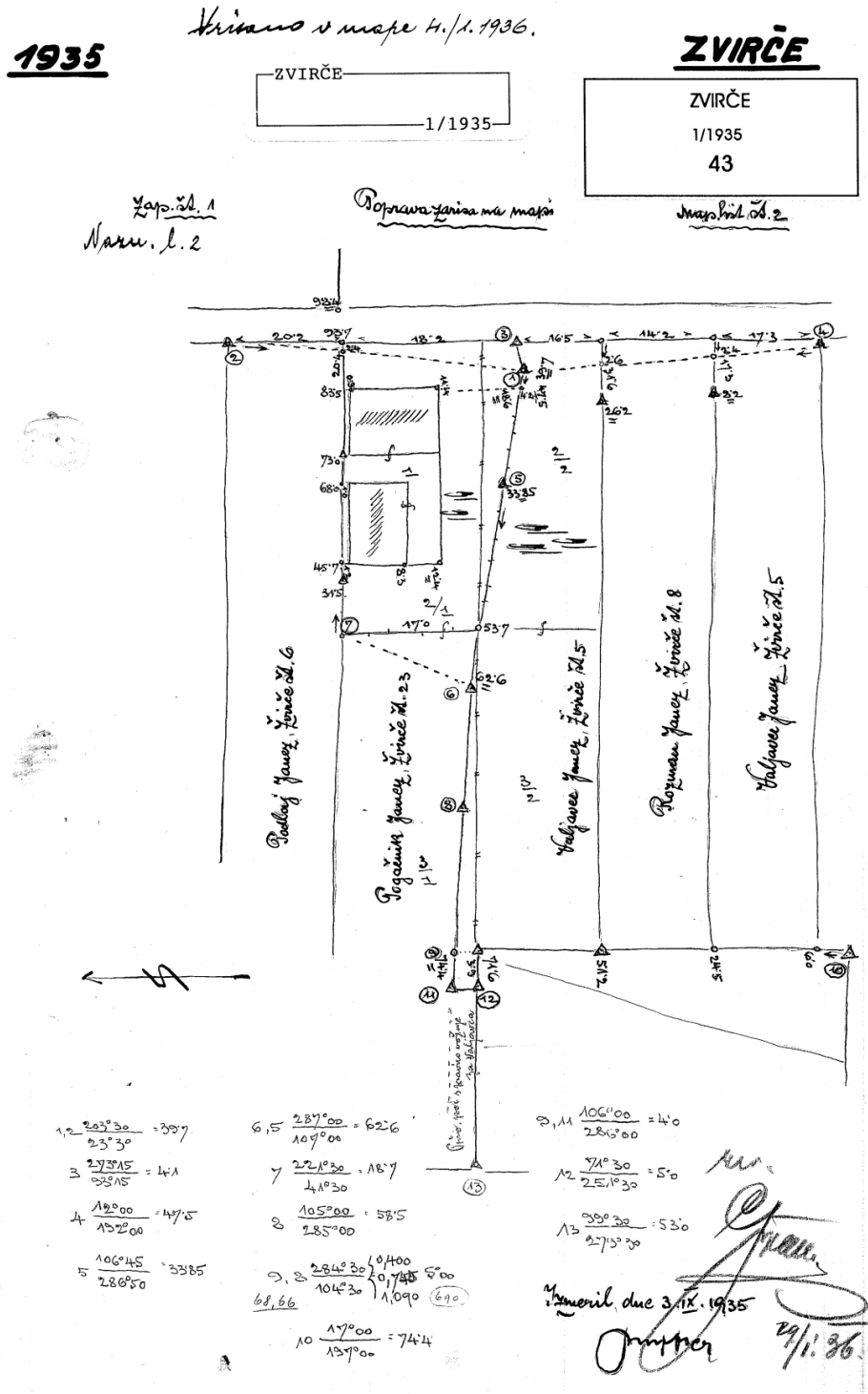
Elaborat se nanaša na parcele v katastrski občini Zvirče in je narejen na enem listu. Naslov elaborata je Poprava zarisa na mapi, nanašalo pa se je to na spremembe, ki so se dokončno izvedle v katastrskem operatu. Šlo je bodisi za napačno prvotno izmero ali za napako pri kartiranju, ker so bile določene meje napačno vnesene v katastrske načrte.

Poprava zarisa je spadala med tiste spremembe v katastrskem elaboratu, ki so se morale preveriti in izmeriti na terenu. Elaborat vsebuje skico ortogonalne izmere, izračun drugih front, meje parcel, označbo mejnikov, lastnike in njihove naslove ter številke parcel. Vsebuje številko naznanilnega in mapnega lista, ter številko zapisnika.

Ker je bila prvotna izmera za to območje grafična, je bilo potrebno izmeriti zadostno število okoliških parcel, da se je lahko zagotovilo zadosti kakovostno kartiranje. Skica vsebuje tudi določeno topografsko vsebino, vrisani sta dve stavbi in ograja, po kateri je tudi potekal del spremenjene meje. Mejniki, ki so bili postavljeni so bili vsi naravni kamni, ki pa v naravi danes niso več vidni. Izmerjeni stavbi in ograja zato omogočajo lažjo ponovno vzpostavitev meje. Izmera ni bila pripeta na državno triangulacijsko mrežo.

Zapisnik so morali podpisati vsi lastniki, katerim se je spremenil potek meje. V tem primeru so se lastniki podpisali pod skico, zraven njih pa tudi katastrski geometer. Elaborat je moral vsebovati tudi podatek, kdaj je bila sprememba vrisana v katastrske načrte.

Take vrste izmere lahko zelo pomaga pri vklopu katastrskih podatkov, saj vsebuje veliko numeričnih podatkov o prvotnih legah številnih mejnikov, ker je morala biti izmera razširjena na večje območje. Če se na kateri izmed teh parcel izvaja ureditev meje ali parcelacija, je na terenu potrebno s predizmero in z navedbami lastnikov poiskati določene točke iz elaborata in z neko ocenjeno natančnostjo določiti katastrsko mejo. Seveda najbolj pomaga to, da so katere izmed izmerjenih točk v elaboratu še kar nespremenjene v naravi.

Slika 8: Elaborat iz leta 1935 (GURS)

7.2 Elaborat iz leta 1953

Elaborat predstavljen na slikah 9, 10, 11 in 12 je prav tako izdelan na podlagi Zakona o katastru zemljišč in Pravilnika za vzdrževanje katastra v občinah, obeh iz leta 1929.

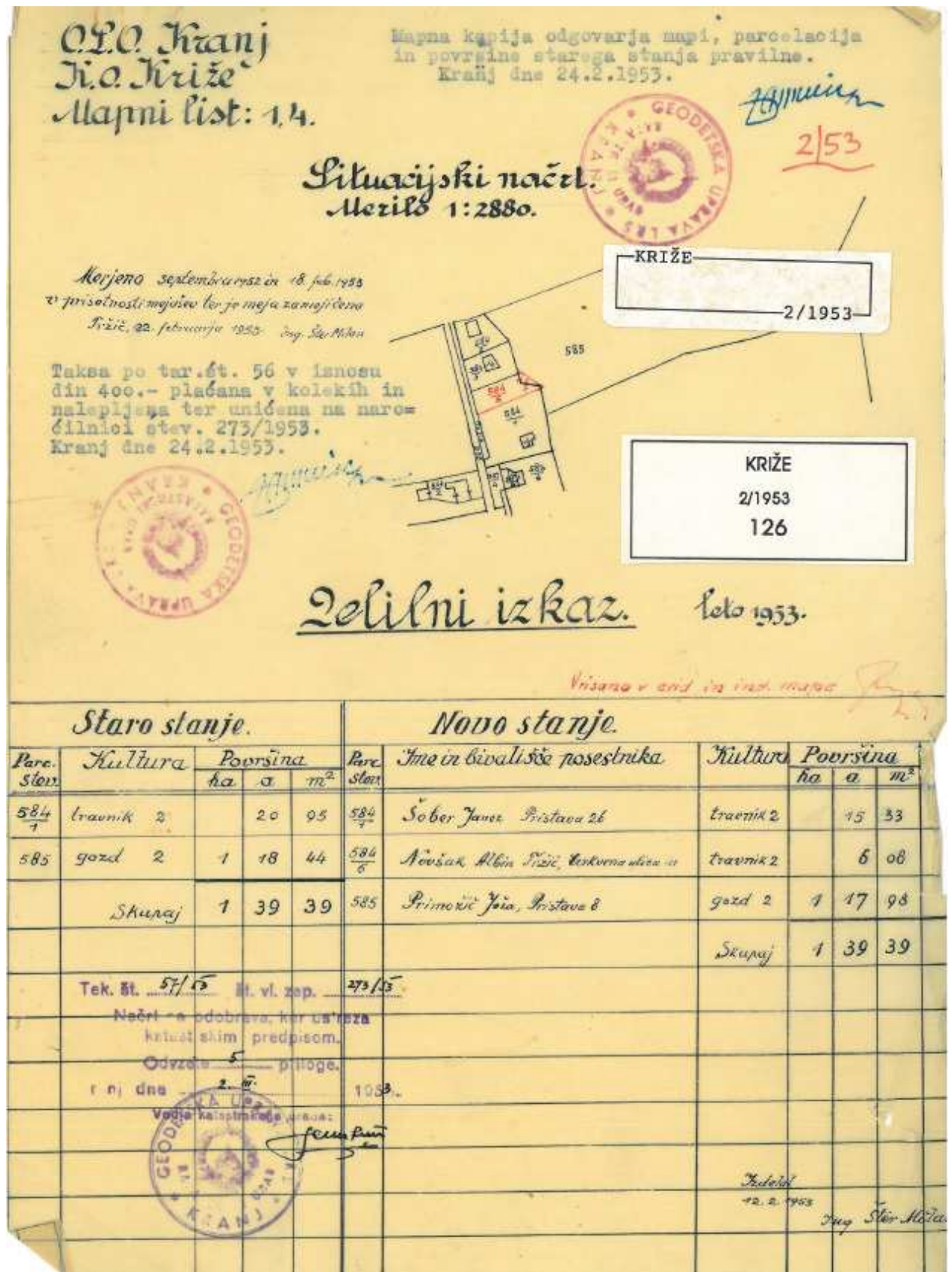
V tem primeru je šlo za delitev parcele ali parcelacijo, ki se je takrat lahko izvedla samo na podlagi pogodbe ali sporazuma med lastniki in bodočimi lastniki. Ker se je izmera za delitev parcele izvajala izključno za namen odprodaje, je morala biti sprememba najprej izvedena v zemljiški knjigi.

Izmera za delitev parcele se je morala izvesti na terenu. Prvi del merjenja je obsegal primerjavo parcele s katastrskim načrtom, izmero na terenu in informativno označitev meje po dejanskem stanju. Pri označitvi obstoječe meje je bilo nujno sodelovanje sosednjih lastnikov, kar so potrdili s svojim podpisom v zapisniku. Nato je sledilo kartiranje in izračun novih površin ter razdelitev parcel glede določenih pogojev, če so obstajali. Drugi del merjenja je obsegal prenos posestnih mej s kopije katastrskega načrta v naravo. Nove meje se je moralo ponovno označiti in izmeriti, kar je prikazano v skici in merskih podatkih.

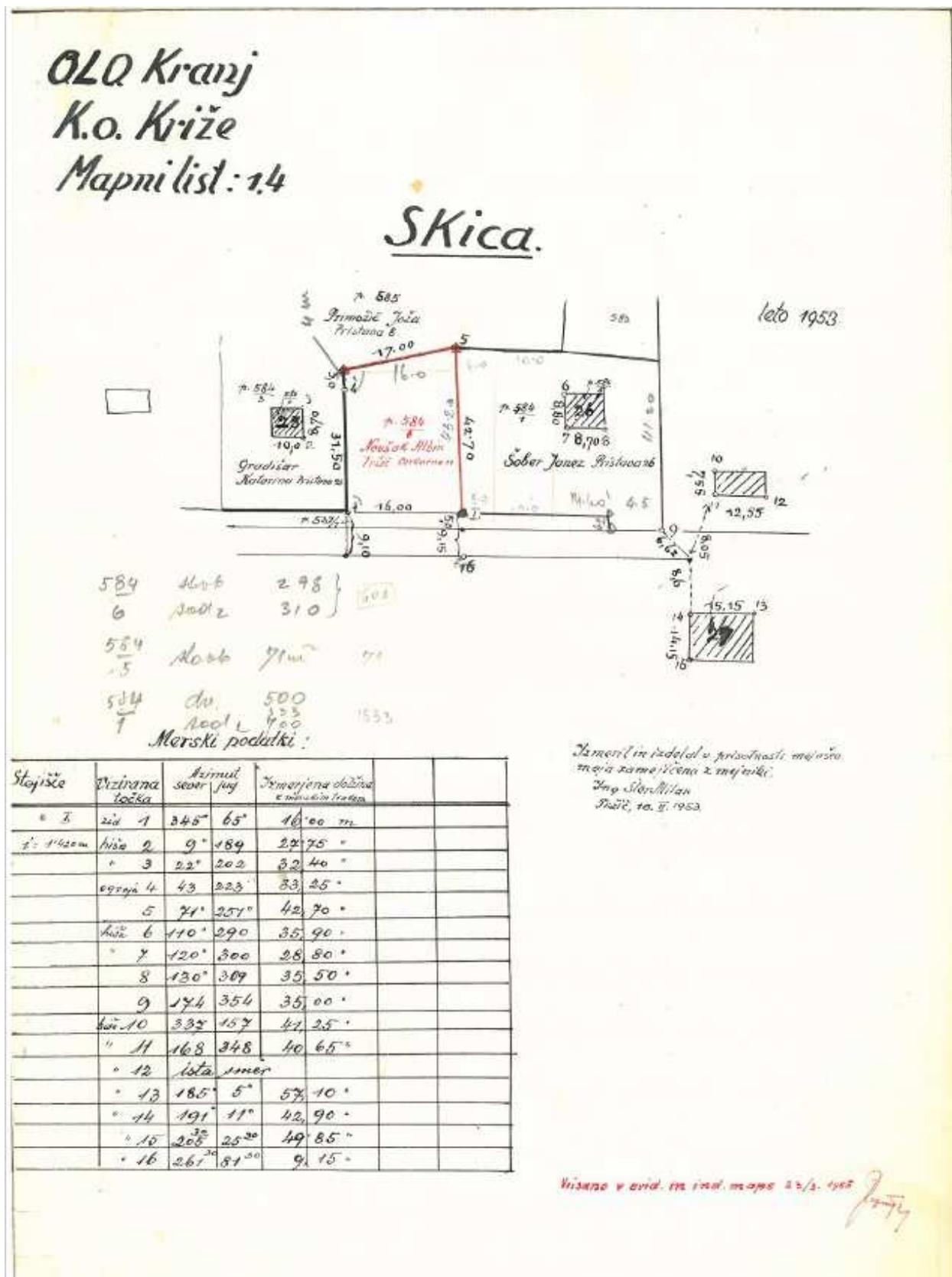
Elaborat na prvi strani prikazuje situacijski načrt v določenem merilu in delilni izkaz. Situacijski načrt je izsek iz katastrskega načrta, kjer so označene spremembe z rdečo barvo in sicer nova parcelna številka in nov potek meje. Navedena je tudi številka mapnega lista, ter navedba da mapna kopija odgovarja mapi. Naveden je tudi datum izmere in dejstvo, da je bila izmera izvedena v prisotnosti mejašev. Delilni izkaz vsebuje podatke o parcelah in sicer staro in novo stanje. V starem stanju so navedene obstoječe parcele, kulture in površine. V novem stanju pa so navedene vse spremembe na parcelah, vključno z novim lastnikom.

Druga stran elaborata vsebuje skico in merske podatke. Izmera je bila izvedena s polarno metodo izmere. Horizontalni koti so bili izmerjeni s teodolitom, dolžine pa z merskim trakom. Iz skice lahko vidimo, da za delitev parcele ni bila potrebna izmera večjega območja, vendar samo nekaj najnujnejših točk. Nujno potrebno je bilo izmeriti celoten del parcele za odprodajo in za ta del iz merskih podatkov izračunati površino. Meje odprodanega dela parcele so se morale na terenu označiti z mejniki. Na skici so morale biti vse spremembe označene z rdečo barvo.

Tretja stran vsebuje izjavo lastnikov parcel, da so prisostvovali pri delitvi parcele in da nimajo nobenih spornih zadev glede teh mej. Zadnja stran vsebuje podatke o izračunu površin.

Slika 9: Elaborat iz leta 1953 - prva stran (GURS)

Slika 10: Elaborat iz leta 1953 - druga stran (GURS)

Priskana 8/2. 53 kč.

Izjava!

Podpisani mejasi parceli 484/6.
vjavljamo da smo prisostovali pri
pazmajejnji parceli 484/6, imenovane
pariela prispisno zamejeli z meriki
ter nismo nobenih spornih stvari
glede meje te parcele.

Priskana Albona II.

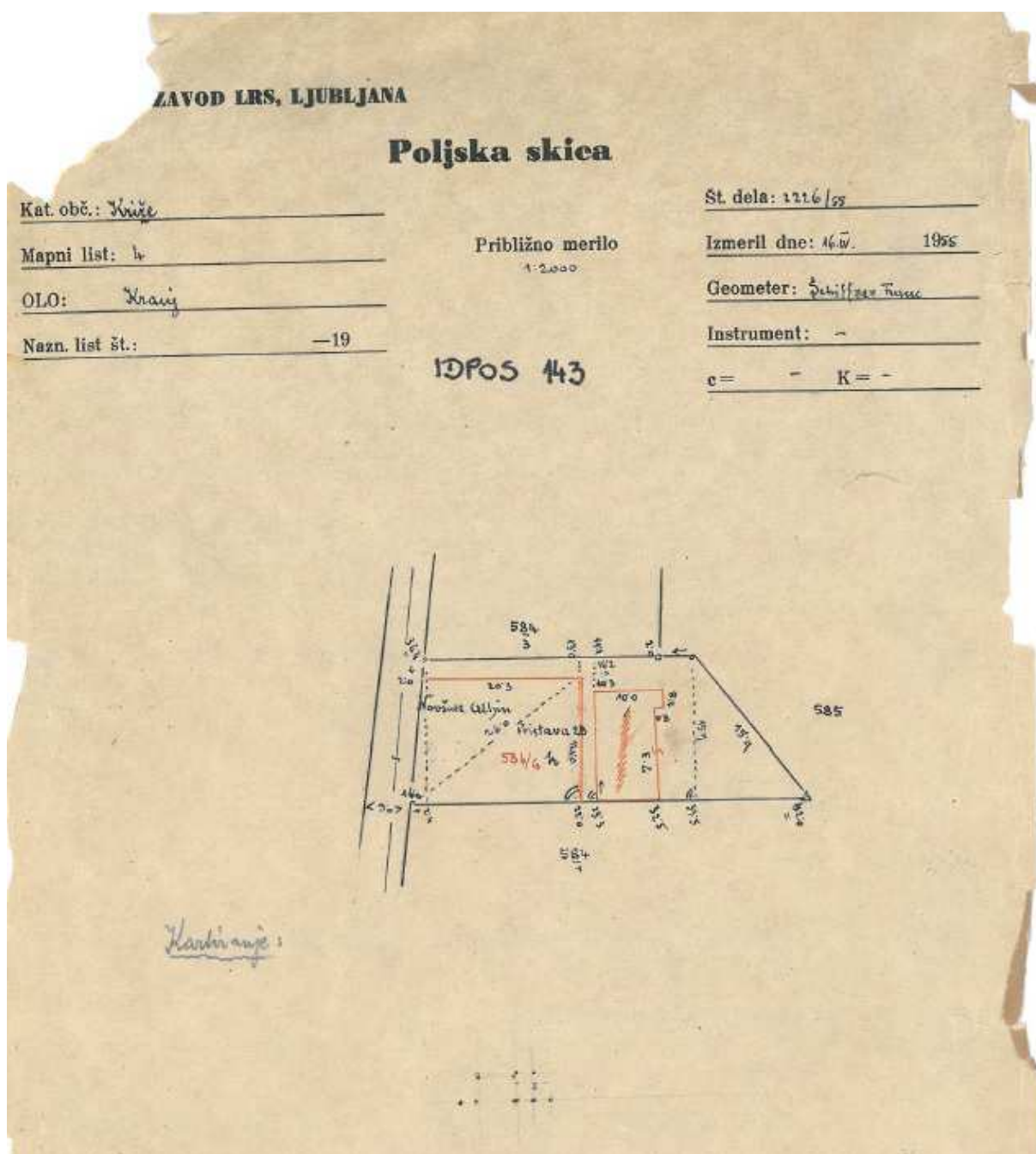
Priskana št
Prustava št 25

Priskana št. P.
Zalca 26
gradisar Katarina

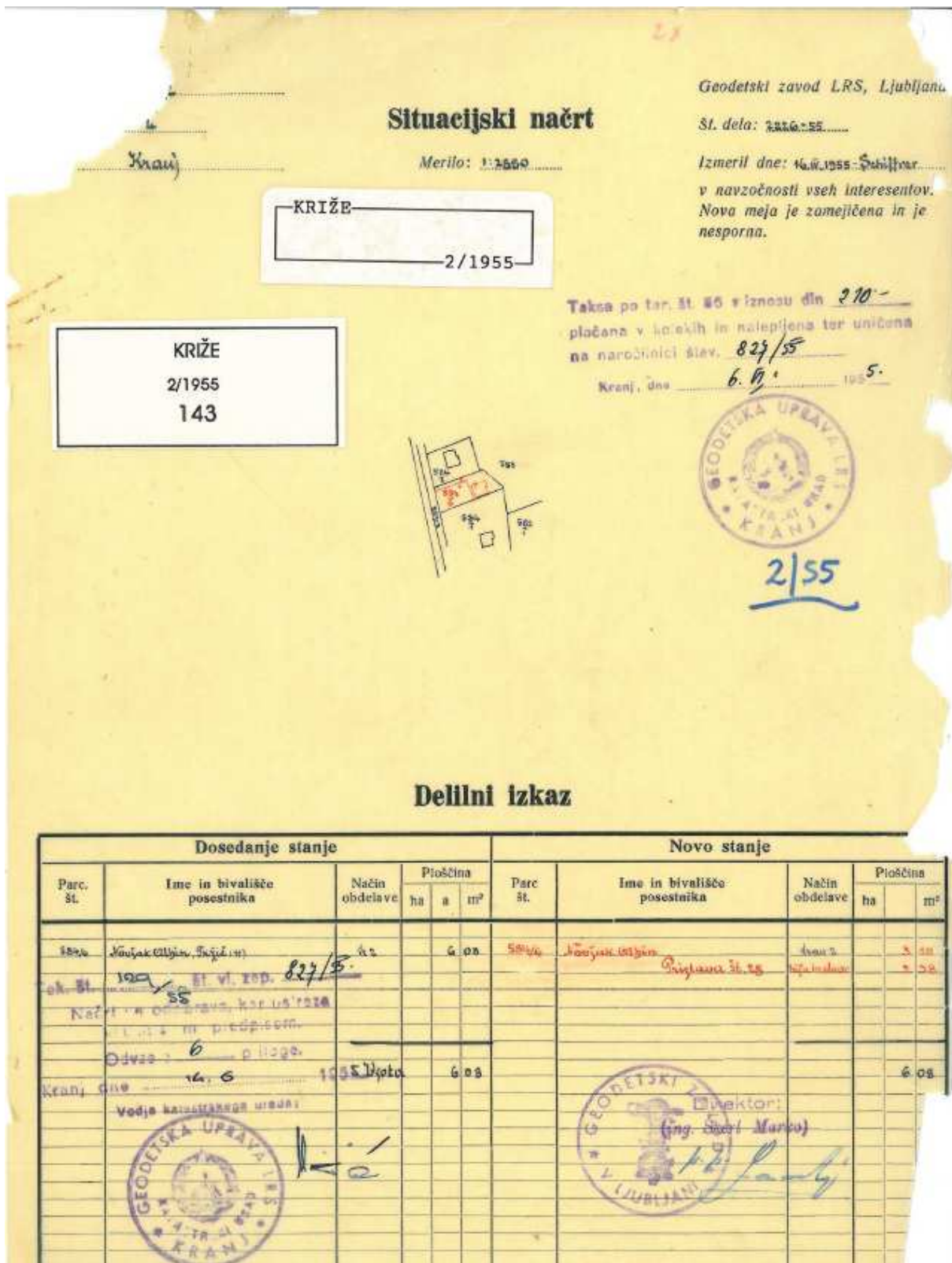
Slika 12: Elaborat iz leta 1953 - četrta stran (GURS)

7.3 Elaborat iz leta 1955

Elaborat je vsebinsko podoben prejšnjemu in predstavljen na skicah 13, 14 in 15. V tem primeru je šlo za spremembo vrste rabe in sicer se je od travnika oddelilo hišo in pripadajoče dvorišče. Izmera je bila izvedena z ortogonalno izmero in brez navezave na državno trigonometrično mrežo. Zapisnik za te vrste elaboratov ni bil potreben, zadostovala je izjava, da se je izmera izvedla v navzočnosti vseh interesiranih lastnikov in da je označena meja nesporna. Na skici se vidi tudi kartiranje, ki se je preneslo v katastrske načrte.

Slika 13: Elaborat iz leta 1955 - prva stran (GURS)

Slika 14: Elaborat iz leta 1955 - druga stran (GURS)

Dosedanje stanje													Novo stanje					
1	2	3	4	5	6	I. Preračunavanje		II. Preračunavanje		13	14	15	16					
						7	8	9	10					11	12			
Številka mapnega lista	Številka parcele	Površina ha a m²	Prvotna napaka premerilno previsoko	Izračunana za ha a m²	Številka parcele	Faktorji ha a m²	Produkti ha a m²	Površina ha a m²	Faktorji ha a m²	Produkti ha a m²	Površina ha a m²	Aritmetična sredina ha a m²	Razdelitev razlike	Kopična površina ha a m²	Od površine iz stolpca 15 se na- haja pod zgradbo ha a m²			
4	584/6	608			584/6			306			302	304	6	310				
								290			294	292	6	298				
												596	6	608				

Priloga 1

1955

R.O. Nadjic

h = 2%

h. i. n. p. s.

Priloga 2

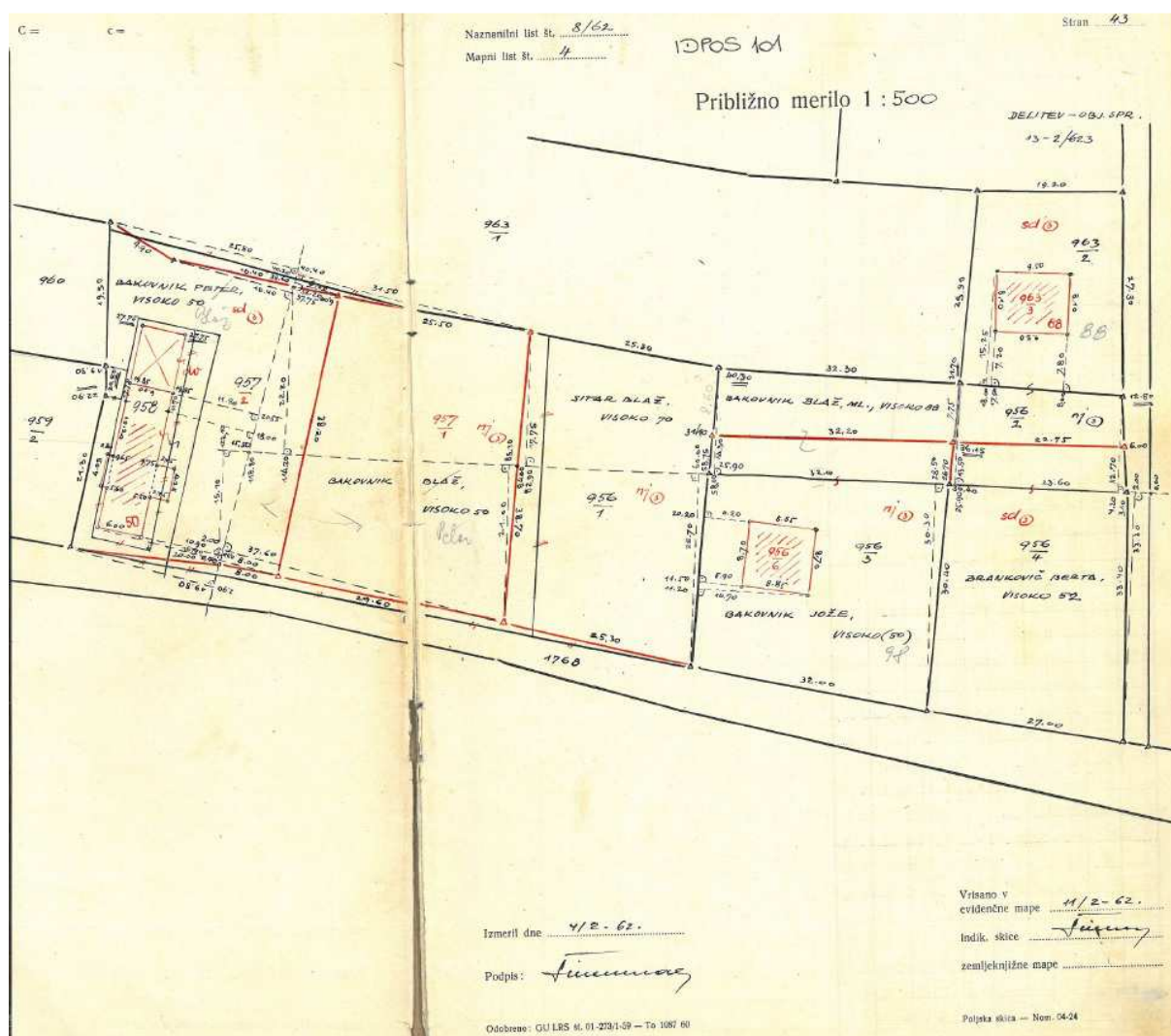
Slika 15: Elaborat iz leta 1955 - tretja stran (GURS)

7.4 Elaborat iz leta 1962

Elaborat je izdelan v skladu s Pravilnikom za državno izmero iz leta 1958. Izdelan je na podlagi darilne in kupoprodajne pogodbe, ki je določevala pogoje za delitev parcel. Prikazan je na skicah 16, 17 in 18.

V skici je prikazano obstoječe stanje ter vse spremembe v rdeči barvi. Poleg delitve parcel so izvedli še priključitev delov parcel k drugim parcelam in evidentiranje objektnih sprememb. Vse to je prikazano v naznanilnem listu, kjer je zavedeno staro in novo stanje. Pri novem stanju so zavedeni tudi novi lastniki, ki so bili vnaprej določeni s pogodbo. Evidentirali so tudi razširjeno cesto.

Sestavni del elaborata je bil tudi zapisnik, kjer je opisan potek postopka na terenu. Zapisnik so podpisale prisotne stranke in pa katastrski geometer.

Slika 16: Elaborat iz leta 1962 - prva stran (GURS)

1305 10M

Katastrski urad Kranj

Katastrska občina Trnovo

13-2/623

Leto 19 62

Naznanilni list št. 8

Naznanilo prispelo dne 3/11-61

Dosedanje stanje				Novo stanje				Opomba Taksa po tar. št. 79 ZoAT				
Posest. list št.	Parc. št.	Ime, bivališče in hišna številka posestnika	Kultura in razred	Površina ha a m ²	Vrsta spremembe, čeator je nastala, in listina, ki ji je za podlago	Posest. list št.	Parc. št.		Ime, bivališče in hišna številka posestnika	Kultura in razred	Površina ha a m ²	Mensual št.
61	956	Bakornik Blaž st.	njiva ³	852	Kliper -	N	956	Stara Blaž, Trnovo 70	njiva ³	1000	43	K. Z. 163
	957	Trnovo 50	njiva ³	744	darilna in	201	957	Bakornik Blaž ml., Trnovo 80	njiva ³	434		(K. Z. 709)
	957		padec ³	499	Kupna pogod.		957	Xradarji	njiva ³	1053		
					objektiv		957	Bakornik Peter, Trnovo 90	padec ³	779		
	958		obor ³	164	spremembe		958	- - -	obor ³	180		
423	956	Bakornik Janez, Trnovo 70	njiva ³	895		123	956	Xradarji	njiva ³	993		K. Z. 710
424	958	Krivič Božica, Pt. Branj	njiva ³	572		121	958	Xradarji	padec ³	707		K. Z. 711
263	968	Krivič, Trnovo 72	cesta	4372	Rečni kor.	263	1768	Xradarji	cesta	4383		seznam I
421	963	Bakornik Blaž, ml., Trnovo 67	hvar	529	ceste.	421	963	Xradarji	padec ³	452		K. Z. 708
							963		hvar	77		

1 03 37

1 03 37

Odobreno: Geodetska uprava LRS, št. 01-234/59

Nom. 04-15 - To 1908-59

Slika 17: Elaborat iz leta 1962 - druga stran (GURS)

Ugotovitve katastrskega organa po izvršenem ogledu:

Parcela št. 956/2 je delno združena s parcelo št. 956/3 in delno s parcelo št. 956/4. Meja med parcelami št. 956/2 in 957 se popravi. Parcela št. 957 se deli na parceli št. 957/1 in 957/2.

Zaradi postavitve ceste varc. št. 1768 se spremene parceli št. 956/1, 957/1, 957/2 in 958.

Na parcelah št. 956/3 in 963/2 so zgrajene nove hiše.

Novo in stare meje so označene s horizontalnimi mejniki.

Visoko, dne 4/2 - 1962.

Prisotne stranke
(oziroma občinski zastopniki):

1. Stojan Dlač
2. Božan Mih. Blouč
3. Polavčič
4. Božanil Blouč
Brančič Berta

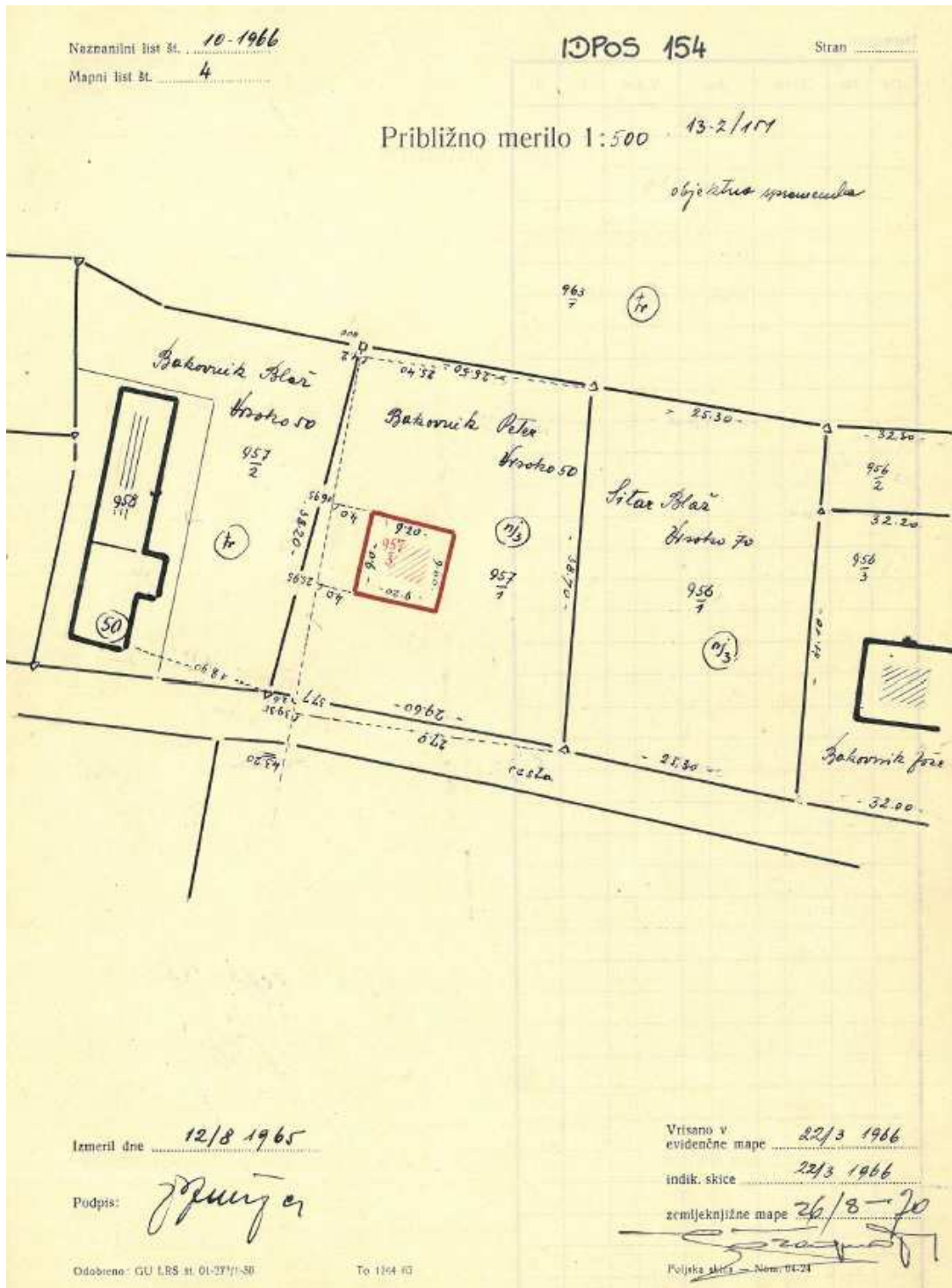
Ugotovil:

Šimunag

Slika 18: Elaborat iz leta 1962 - tretja stran (GURS)

7.5 Elaborat iz leta 1965

Elaborat je podoben prejšnjemu, gre za objektno spremembo, vidimo pa v skici tudi izmerjena mejna znamenja. To je zelo uporabno pri določanju mej med parcelami. Prikazan je na skicah 19, 20 in 21.

Slika 19: Elaborat iz leta 1965 - prva stran (GURS)

Ugotovitve katastrskega organa po izvršenem ogledu:

Zemlji objekta opredeljena na parceli 917/4 se la deli
na 917/4 in 917/3 (nova lica)

Majster Radoja Milošević

Slika 21: Elaborat iz leta 1965 - tretja stran (GURS)

7.6 Elaborat iz leta 1983

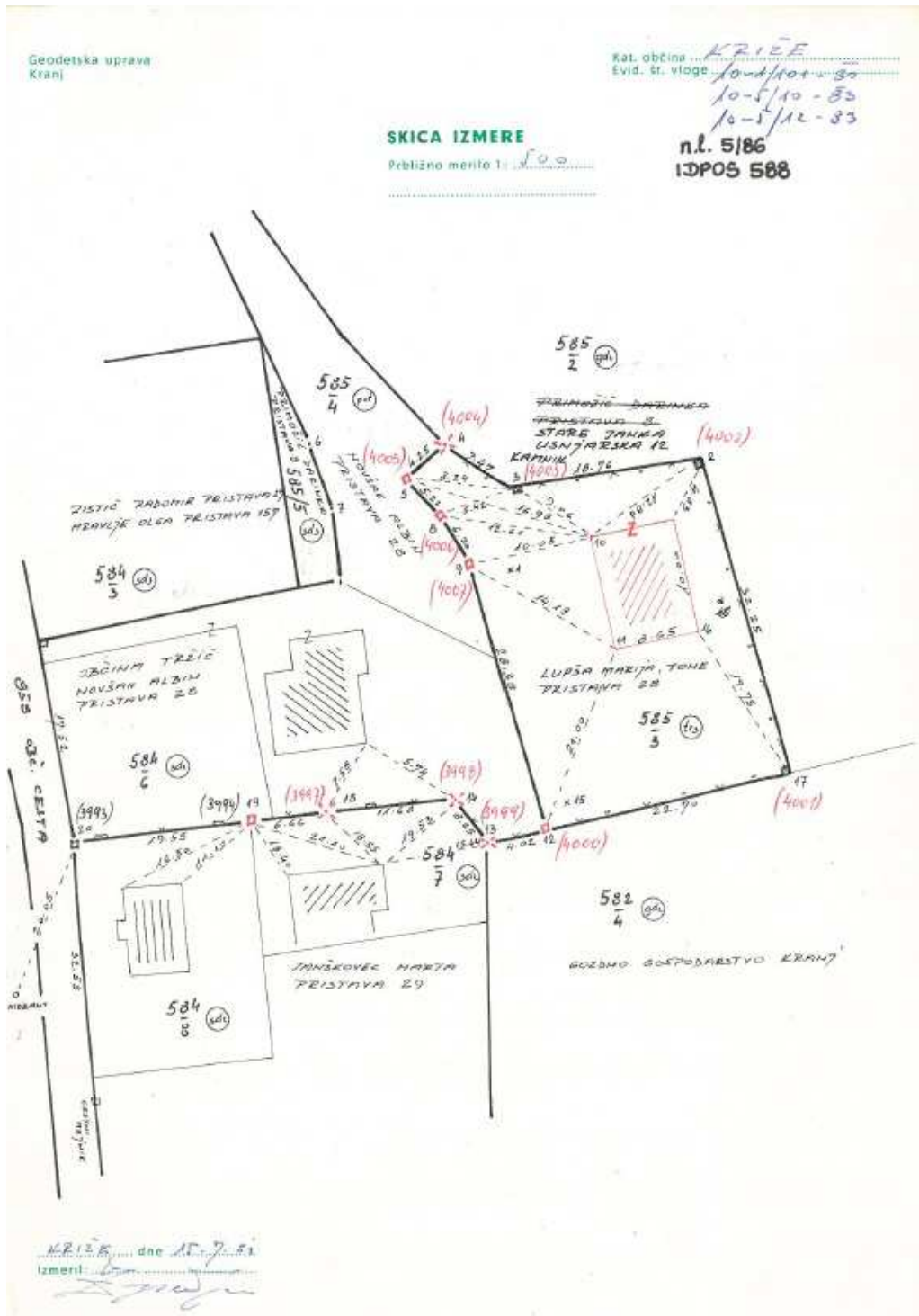
Elaborat je izdelan na podlagi Zakona o zemljiškem katastru iz leta 1974, ter na podlagi Navodil za ugotavljanje in zamejničenje posestnih mej parcel iz leta 1976. S tem zakonom in navodili je bil uveden mejno ugotovitveni postopek za določitev posestnih mej. Prikazan je na skicah 22 – 29.

V mejno ugotovitvenem postopku so se lahko ugotovljale meje, ki so obstajale v naravi, nikoli pa niso bile evidentirane v zemljiškem katastru. Pri tem elaboratu gre za tak primer, kar je razvidno iz poprave zarisa na zemljiško katastrskem načrtu.

Skica je izdelana zelo detajlno, jasno je prikazan potek mej in topografska vsebina, kjer je res razvidno, da so se evidentirale meje po dejanskem stanju na terenu. Meje med parcelami potekajo večinoma po ograji ali škarpi. Izmerjeni so tudi vsi fronti in veliko prečnih mer. Primerno so vrisani tudi znaki za mejna znamenja.

Ker je bilo v zakonu določeno, da morajo biti meje geodetsko izmerjene, so sestavni del elaborata tudi numerični podatki izmere. Metoda izmere v tem primeru je bila polarna in sicer s teodolitom THEO 020A. Izmera ni bila pripeta na državno trigonometrično mrežo, bile pa so že izračunane lokalne koordinate detajlnih točk. Površine se je izračunalo iz koordinat.

Zapisnik postopka je bil nujna sestavina elaborata, saj je bilo predpisano, da se morajo z mejami strinjati vsi vpleteni lastniki. Zapisnik je moral vsebovati podatke o datumu izmere, parcelah, lastnikih in opis določenih mej v postopku. Potrebno je bilo navesti, če se kateri izmed vabljenih lastnikov ni odzval vabilu na obravnavo in se je meja določila enostransko. V tem elaboratu so se vsi lastniki udeležili obravnave in nesporno ugotovili označili mejo v naravi.

Slika 22: Elaborat iz leta 1983 - prva stran (GURS)

Slika 23: Elaborat iz leta 1983 - druga stran (GURS)

Instrument THEO 020 A 360°
 400°

c = 100

c = 0

Najvišja višina stavbe	Koordinate stavbe		St. stol.	Smeri stol.		
	x	y		y	x	z
	100.00	100.00	1	0	00	00

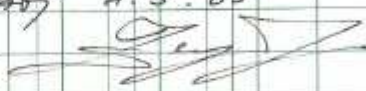
St. št.	Vrsta	Merno kot		Dolžina za daljine	Dolžina za viline	Najviš. stavb.	Bodn. višina	Koordinate stanjnih točk		
		z	u					x	y	
1	2	323	54	76.39	15.00	16.94	15.27	18.37	100.00	118.37
3	244	04	92	54	06.76	06.38	7.58		92.54	101.34
4	224	22	92	49	15.00	16.46	15.73	14.56	85.49	93.85
5	242	11	98	36	10.00	11.39	10.70	13.59	87.37	94.97
6	212	36	96	27	09.00	11.28	10.14	22.54	79.03	91.82
7	203	54	98	17	08.00	09.93	08.97	18.90	83.64	90.54
8	205	13	98	15	08.00	08.87	08.43	8.52	92.53	95.94
9	160	41	93	53	13.00	13.46	13.23	4.58	98.68	95.62
10	329	31	85	43	03.00	03.57	03.28	5.57	100.55	105.64
11	34	22	90	10	12.00	13.10	12.55	11.00	110.37	103.63
12	73	41	89	18	17.00	19.02	18.41	23.20	122.54	90.46
13	81	33	91	10	25.00	27.79	26.65	23.99	125.63	86.55
14	93	46	91	16	30.00	32.27	31.13	22.70	117.42	85.45
15	71	30	91	10	03.00	05.63	04.32	26.30	125.14	92.03
								22.37		
15	1	27	125	92	09.00	11.65	10.32	22.44	100.00	100.00
16	310	27	86	52	11.00	13.43	12.43	24.23	109.52	115.83
17	0	49	78	20	19.00	21.23	20.11	21.39	131.45	112.46
18	198	00	105	41	14.00	16.28	15.14	21.43	113.26	74.55
19	194	56	104	36	15.00	17.96	16.48	27.79	110.31	63.29
20	190	40	98	37	31.00	35.80		46.92	103.94	50.16

[Signature]

Slika 24: Elaborat iz leta 1983 - tretja stran (GURS)

RAČUN POVRŠIN

Št. parc. (st.)	Dosedanje stanje					Novo stanje								
	Št. parc.	Površina	Prvotna napaka				Št. parc.	1. izračun		2. izračun		Arim. sredina	Koristne površine	Odpade na zgradbo
			previsoko		previsoko			Površina		Koristne površine				
			ha	a	m ²	ha		a	m ²		ha			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
	K 585/3	970				585/3	rač. iz koordinat					809	87	
												- 169		

KRMoj K. S. 85

Računanje površin trikotnikov

d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
površ.....	površ.....	površ.....	površ.....	površ.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
površ.....	površ.....	površ.....	površ.....	površ.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
d.....	d.....	d.....	d.....	d.....
površ.....	površ.....	površ.....	površ.....	površ.....

Slika 25: Elaborat iz leta 1983 - četrta stran (GURS)

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
SKUPŠČINA OBČINE KRANJ IN SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ
GEODETSKA UPRAVA KRANJ

Štev.: 10-5/12-83
Datum: 15. 7. 83

Kat. občina: KRIZE
Št. sez. spr.: IDPOS 588

ZAPISNIK

o izvršenem mejnem ugotovitvenem postopku in parcelaciji

Skladno z določ. 11. do 15. in 27. čl. Zakona o zem. katastru (Ur. list SRS št. 16/74) v zvezi z zahtevo Noviak por. Lubia
Marija, Antoa Pristava 2B v zadevi parcelacije zemljiškega kosa pod parc. št. 585/3
..... se je pod vodstvom predstavnika Geodetske uprave skupščine občine
KRIZE tov. Zupane Ivan opravil dne 15. 7. 83
na kraju samem mejni ugotovitveni postopek in parcelacijo zemljišč tako, kot je navedeno v nadaljevanju tega zapisa.

A. Izveden je postopek za ugotovitev in zamejnichenje obtoječih posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosednimi zemljišči pod
parc. št. 584/6, 585/4, 585/2

V postopku so sodelovali naslednji prizadeti lastniki-uporabniki oz. njihovi zastopniki:

① <u>Noviak por. Lubia Marija, Antoa</u>	za zem. kos v postopku
	za parc. št.
② <u>Noviak Albina Pristava 2B</u>	za parc. št. <u>584/6, 585/4</u> ✓
	za parc. št.
③ <u>TRINOŽIČ Darinka Pristava 2ep.k.</u>	za parc. št. <u>585/2</u> ✓
<u>dedič Stara Tanja Usnjarka 12 Kranj</u>	za parc. št.
④ <u>GOZDNO GOŠPODARSTVO KRANJ</u>	za parc. št. <u>584/4</u> ✓
	za parc. št.
	za parc. št.
	za parc. št.
	za parc. št.
	za parc. št.

V postopku niso sodelovali, čeprav so vabilo prejeli, lastniki-uporabniki (oz. njihovi zastopniki) zemljišč pod parc. št.

V teku postopka je bilo ugotovljeno oziroma opravljeno naslednje:

- 1) S SOGLASJEM prizadetih lastnikov-uporabnikov se je NESPORNO ugotovil in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejničil potek posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosednimi parc. št. 584/6, 585/4, 585/2
- 2) Zaradi NENAVZOČNOSTI prizadetih lastnikov-uporabnikov se je PO ENOSTRANSKEM izkazu navzočih lastnikov-uporabnikov ugotovil in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejničil potek posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosed. parc. št.
- 3) Zaradi NESOGLASJA med prizadetimi lastniki-uporabniki SE NI UGOTOVIL potek posestnih meja med naved. zemljiškim kosom in sosed. parc. št. Lastniki-uporabniki v tej točki navedenih parcel so bili pozvani, da v 30 dneh sprožijo sodni postopek za ugotovitev posestne meje in opozorjeni na posledice, če tega ne storijo.
- 4) O ugotovljenem potoku posestnih meja in o njihovem zamejnichenju je izdelana skica zamejnichenja, ki je dana prizadetim na vpogled in v pripombe.

Slika 26: Elaborat iz leta 1983 - peta stran (GURS)

5) Druge ugotovitve: */*

B. Po opravljenem postopku, ki je naveden pod A. tega zapisa, se je ugotovilo oziroma opraviilo naslednje:

- 1) S soglasjem lastnika--uporabnika oziroma njegovega zastopnika se je izvedla parcelacija prej navedenega zemljiškega kosa v skladu s pogoji, ki
- 2) Na podlagi parcelacije so se v naravi določile in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejničile nove posestne meje parcel, kot je razvidno iz skice zamejničenja, ki je dana prizadetim na vpogled in pripombe.
- 3) Druge ugotovitve oziroma pripombe v zvezi s parcelacijo: */*

Zapisek nam je prebran in nanj nimamo pripomb – ~~izpustimo naslednje pripombe~~

Podpisi prizadetih strank v postopku

a) ZA POSTOPEK POG "A"

1) *Novak Ljupša d.o.o.*

2) *[Signature]*

3) *[Signature]*

4) *[Signature]*

b) ZA POSTOPEK POG "B"

.....

.....

.....

.....

.....

Podpis uradne osebe, ki je vodila postopek:

[Signature]

Slika 27: Elaborat iz leta 1983 - šesta stran (GURS)

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
SKUPŠČINA OBČINE KRANJ IN SKUPŠČINA OBČINE TRZİC
GEODETSKA UPRAVA KRANJ

Štev.: 10-5/10-35
Datum: 11.7.81

Kat. občina: KRIZE
št. sez. spr.: IDPO5 588

ZAPISNIK

o izvršenem mejnem ugotovitvenem postopku in parcelaciji

Skladno z določb. 11. do 15. in 27. čl. Zakona o zem. katastru (Ur. list SRS št. 16/74) v zvezi z zahtevno Noujak Albin
Prisidava 28 v zadevi parcelacije zemljiškega kosa pod parc. št. 584/6
se je pod vodstvom predstavnika Geodetske uprave skupščine občine
KRANJ tov. Zupanc Nan opravil dne 11.7.81
na kraju samem mejni ugotovitveni postopek in parcelacijo zemljišč tako, kot je navedeno v nadaljevanju tega zapisnika.

A. Izveden je postopek za ugotovitev in zamejnichenje obstoječih posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosednimi zemljišči pod
parc. št. 584/8, 584/7

V postopku so sodelovali naslednji prizadeti lastniki-uporabniki oz. njihovi zastopniki:

① <u>Noujak Albin</u>	za zem. kos v postopku
② <u>Jankovec Marta Prisidava 29</u>	za parc. št. <u>584/8, 7</u>
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.
—	za parc. št.

V postopku niso sodelovali, čeprav so vabilo prejeli, lastniki-uporabniki (oz. njihovi zastopniki) zemljišč pod parc. št.

V teku postopka je bilo ugotovljeno oziroma opravljeno naslednje:

- 1) S SOGLASJEM prizadetih lastnikov-uporabnikov se je NESPORNO ugotovil in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejnili potek posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosednimi parc. št. 584/8, 7
- 2) Zaradi NENAVZOČNOSTI prizadetih lastnikov-uporabnikov se je PO ENOSTRANSKEM izkazu navzočih lastnikov-uporabnikov ugotovil in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejnili potek posestnih meja med prej naved. zemljiškim kosom in sosed. parc. št.
- 3) Zaradi NESOGLASJA med prizadetimi lastniki-uporabniki SE NI UGOTOVIL potek posestnih meja med naved. zemljiškim kosom in sosed. parc. št. Lastniki-uporabniki v tej točki navedenih parcel so bili pozvani, da v 30 dneh sprožijo sodni postopek za ugotovitev posestne meje in opozorjeni na posledice, če tega ne storijo.
- 4) O ugotovljenem poteku posestnih meja in o njihovem zamejnichenju je izdelana skica zamejnichenja, ki je dana prizadetim na vpogled in v pripombo.

Slika 28: Elaborat iz leta 1983 - sedma stran (GURS)

5) Druge ugotovitve:

B. Po opravljenem postopku, ki je naveden pod A. tega zapisnika, se je ugotovilo oziroma opravilo naslednje:

- 1) S soglasjem lastnika—uporabnika oziroma njegovega zastopnika se je izvedla parcelacija prej navedenega zemljiškega kosa v skladu s pogoji, ki
- 2) Na podlagi parcelacije so se v naravi določile in s predpisanimi mejnimi znamenji zamejničile nove posestne meje parcel, kot je razvidno iz skice zamejničenja, ki je dana prizadetim na vpogled in pripombe.
- 3) Druge ugotovitve oziroma pripombe v zvezi s parcelacijo:

Zapisnik nam je prebran in nanj nimamo pripomb – imamo naslednje pripombe:

Podpisi prizadetih strank v postopku

a) ZA POSTOPEK POD "A"

[Handwritten signature]

2) *[Handwritten signature]*

b) ZA POSTOPEK POD "B"

.....
.....
.....
.....
.....

Podpis uradne osebe, ki je vodila postopek:

[Handwritten signature]

Slika 29: Elaborat iz leta 1983 - osma stran (GURS)

8 ZAKLJUČEK

Cilj moje diplomske naloge je bil analiza zemljiškega katastra med letoma 1918 in 2000, ko je prišel v veljavo Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot. Analizirani so bili vsi zakoni in pravilniki povezani z zemljiškim katastrom v tem obdobju. Predstavljen je bil namen zemljiškega katastra in njegovega vzdrževanja v obdobju vsakega zakona.

Podrobno so bili predstavljeni postopki za ureditev meje in parcelacije v vsakem obdobju, ter zakonske podlage za njuno izvedbo. S temi postopki in z natančnostjo določitve detajlnih točk so povezana tudi razna navodila za izmero in označitev mej v naravi.

Postopki za ureditev meje se v predstavljenem obdobju niso veliko zakonsko razlikovali. Pred izmero na terenu so morali lastniki sami označiti mejo, razen če je šlo za postopek obnove posestne meje glede na katastrske podatke. To se je lahko zahtevalo, če so meje v naravi postale nerazpoznavne in mejnih znamenj na terenu ni bilo mogoče najti. V vseh zakonih je bil poudarek na sodelovanju vseh prizadetih lastnikov v postopku. Obnova posestne meje pa je bila možna samo na območjih, kjer je bil kataster dovolj natančen, kar pa nikoli zares ni bilo definirano. Postopek določitve urejene meje pa se je nekoliko spremenil z mejno ugotovitvenim postopkom, kjer so se s strinjanjem lastnikov vzpostavile nesporne meje tako kot so potekale v naravi. Če strinjanja ni bilo, se je postopek ustavil, stranka pa je lahko sprožila sodni spor.

Postopek parcelacije se je z leti malo spreminjal, predvsem v pogojih za njeno izvedbo. S Pravilnikom za vzdrževanje katastra v občinah iz leta 1930 je bilo določeno, da lahko pride do delitve parcele samo v primeru pogodbe. Sprememba je morala biti najprej izvedena v zemljiški knjigi, ker se je delitev izvajala samo za odprodajo dela ali več delov parcele. Izjema so bili infrastrukturni objekti ali drugi podobni objekti. Zakon o katastru zemljišč iz leta 1974 ni imel več takih omejitev glede parcelacije, so se pa morale meje najprej ugotoviti v mejno ugotovitvenem postopku.

Spremembe v zemljiškem katastru so se od leta 1929 vnašale v katastrski operat in zemljiško knjigo z naznanilnim listom. Po letu 1974 pa so se evidentirale spremembe z vlogo, ki je morala biti podana v skladu s takratnim zakonom o upravnem postopku, po zaključenem postopku pa so dobili odločbe.

Predstavljeni elaborati iz vsakega obdobja so izdelani v skladu z zakoni in pravilniki, ki so bili veljavni v času izdelave elaborata. Iz vseh elaboratov je bilo mogoče na terenu vzpostaviti meje, tako kot so bile določene v času izmere. To dejstvo so potrdile tudi stranke v postopku.

Geodet, ki se danes ukvarja z zemljiškim katastrom mora po mojem mnenju dobro poznati zakonodajo iz tega obdobja, da lahko kvalitetno oceni natančnost obstoječih katastrskih podatkov. Lastnikom zemljišč mora tudi pravilno in enostavno predstaviti določitev in natančnost meje katero ureja, da ne pride do kasnejših zapletov v upravnem postopku, če so si stranke slučajno kaj drugače razlagale.

VIRI

Ferlan, M. 2005. Geodetske evidence. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 262 str.

Čuček, I. 1979. Instrukcija za izvršitev deželne izmere za namen splošnega katastra, Ljubljana, Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo: 29 str.

Mlakar, G. 1986. Kataster 1. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije: 141 str.

Navodilo o spremembah in dopolnitvah navodila za ugotavljanje in zamejničenje posestnih meja parcel, Uradni list SRS 6/87.

Navodila o uvedbi novih katastrskih kultur v zemljiškokatastrski operat, Uradni list SRS 35/83.

Navodila za izvajanje odloka o evidenci nepremičnin splošnega ljudskega premoženja, UL LRS 45/57.

Navodilo za ugotavljanje in zamejničenje posestnih mej parcel (NUZPMP), Uradni list SRS št. 2/76.

Pravilnik o tehničnih normativih za mreže temeljnih geodetskih točk, Republiška geodetska uprava, 1981.

Pravilnik o tehničnih predpisih za izdelavo izvornikov načrtov in za določanje površin parcel pri izmeritvi zemljišč, Uradni list SFRJ 8/ 70.

Pravilnik o urejanju in spreminjanju mej parcel ter o evidentiranju mej parcel, Uradni list RS, št. 8/2007.

Pravilnik o vodenju vrst rabe zemljišč v zemljiškem katastru, Uradni list SRS 41/82.

Pravilnik za državni premer, III. del, Zavod za kartografiju Geokarta, Beograd, 1958.

Pravilnik za katastrsko klasifikacijo zemljišč, Uradni list SRS 28/79.

Pravilnik za vzdrževanje katastra v občinah, v katerih je izdelan kataster na podlagi premera, VII. del, 2. razdelek. 1930.

Kolman, V. 1984. Priročnik za vzdrževanje katastrskega operata lastninsko davčnega dela zemljiškega katastra, Ljubljana, Republiška geodetska uprava: 171 str.

Temeljni zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru, Uradni list SFRJ 15/65.

Uredba o izdelavi izmeritve in zemljiškega katastra in njunem vzdrževanju, Uradni list FLRJ 44/67.

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o zemljiškem katastru, Uradni list FLRJ 23/56.

Uredba o spremembah uredbe v zemljiškem katastru, Uradni list FLRJ 52/1959

Uredba o zemljiškem katastru, Uradni list FLRJ 43/53.

Zakon o evidentiranju nepremičnin, Uradni list RS, št. 47/06, 65/07 – odl. US in 79/12 – odl. US.

Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE). Uradni list RS, št. 52/2000

Zakon o spremembah zakona o zemljiškem katastru, Uradni list SRS 42/86.

Zakon o zemljiškem katastru, Službene novine kraljevine SHS. 14-VIII/1929.

Zakon o zemljiškem katastru (ZZemK), Uradni list SRS št. 16/1974.